Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 301 (14106) | 1975 оной декабриин 25, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

СЪЕЗДhЭЭ СЪЕЗД хүрэтэр

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхоздо ажалша бэрхэ механизаторнууд олон юм. Василий Сергеевич Селиванов тэдэнэй нэгэн. Гушаад жэлдэ механизатораар ажаллажа, hайн мэргэжэлтэй болоо. Һүүлэй үедэ хүдөө ажахын техникэ hабарилдаг слесареэр хүдэлнэ. Мүнөө техникэ hабарилгада хүдэлжэ, жэл бүри ажалай үндэр дүнгүүдэй туйлана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. С. Селиванов.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

АЙМАГУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ:

БОЛЗОРҺОО УРИДШАЛАА

ГУСИНООЗЕРСК. Химнэй совхозой hаалишад гүүнэй hү тушааха жэлэйнгээ түсэб уридшалан дүүргэжэ, дахялэй пунктда 4615 центнер hү оруулба. Мүнөө ажахын hаалишад жэлэй эсэстэр үшөө 100 центнер гүрэндэ эльгээхээр зорилго хараалаад, ажаллажа байна.

Ц. БАЛДАНОВ.

СҮҮДХЫН 800 ГРАММААР...

АГАРАЙ. Эрхирэгэй совхозой үхэршэн Т. Блиновагай даадаг мал шахан таргалха гүүртын малшад үнэнэйн ноябрь hарада hүрэгэйнгөө тус бүриин шэгнүүрые хоногой 850 граммаар нэмээжэ, абаhан уялгаяа сүм дүүргэбэ. Эдэ үдэрнүүдтэ түрүү үхэршэн үбэлэй hаранuудта мал бүхэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхын 800 граммhаа бага бэшээр нэмээхын түлөө бии хүсэеэ элсүүлэн ажаллажа байна.

В. БУДАЖАПОВ.

ОРОШОДОЙ ЗОРИЛГО

БАГДАРИН. Джилиндын совхозой мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд hаяхан тайгын гүн соо байрлаhан орошодтоо ошобо. Тэдэнэр оронуудайнгаа тоо толгойень бүридхэхэhээ гадна, үүсэлгэдэхэ оронуудыень түүбэрилэн шэлэхэ юм.

Байгша ондо тус совхоз мяханай комбинатда 100 орын тарган мяха тушааха зорилготой.

А. ЦЫРЕНОВ.

АНГУУШАДАЙ АМЖАЛТА

НИЖНЕАНГАРСК. Саhан дуулгата шобхо үндэр хадануудай дундуур шарьян урдадаг түргэн урасхалта Ангар, Кичер, Мама, Абчад, Муякан болон Фролиха гэжэ гол, горхонуудай эрье зубшан тайгын гүн руу ошоhон Хойто-Байгалай ангуушад эдэ үдэрнүүдтэ hолонгын, хэрмэнэй, булганай, шэлүүhэнэй үнэтэ арhа бэлдэжэ, ээлжээтэ халуун хаhаяа түлэг эхилээд байнхай. Һаяхан Уоянай дүршэлтэй ангуушад Л. Русанов, Е. Гончаров гэгшэд 13 булга, 90 хэрмэ баряа. Тиихэдэ Г. Татарниковай, А. Будреевэй, А. Петровой хүтэлбэрилдэг ангуушадай звенонууд тус баридөө 10—15 булга барижа, hаhала олзотой агнажа байна.

В. ОСТРОВСКИЙ.

ГҮРЭНДӨӨ — 2.000 ЦЕНТНЕР МЯХАН...

БАРГАЖАН. Партиин ээлжээтэ съездын хүндэлэлдэ зорюулагдажа дэлгэрhэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ хам оролсоhон Шитханай совхозой үхэршэд гүрэндэ малай тарган мяха тушааха түсэбөө болзорhоонь уридшалан дүүргэhэнээ мэдүүлбэ. Тиигэжэ мүнөө Баргажанай-Адагай комбинадта 2.000 центнер малай тарган мяхан оруулагдаба.

Т. СМЕЛАЯ.

НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИ НЭЭГДЭБЭ

Декабристнуудай буhалгаанай 150 жэлэй ойдо зорюулагдаhан научна конференци КПСС-эй Улаан-Үдын горкомдо декабриин 23-да нээгдэбэ.

Конференциие КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь А. А. Бадиев нээжэ, үгэ хэлэhэн байна.

Удаань философиин эрдэмэй кандидат, Буряадай ниигэмэй эрдэм шэнжэлхэ институдай директор Д. Д. Лубсанов «Декабристнуудай ниигэм-политическэ үзэл бодол» гэhэн элидхэл хэбэ. Һүүлээрнь Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай профессор А. А. Белоусов, Бурятай филиалай профессор Л. Е. Элиасов, Эрхүүгэй университедэй доцент П. П. Хороших болон бусад hонирхолтой элидхэлнүүдые, мэдээсэлнүүдые уншаа.

Конференциин хүдэлмэридэ Буряадай ба Эрхүүгэй эрдэмтэд хабаадалсана.

Конференци хүдэлмэреэ Новоселенгинскдэ декабриин 24-дэ үргэлжэлүүлээ. Эндэ декабристнуудта зорюулагдаhан дурасхаалай хүшөө-памятнигууд нээгдэжэ, мүн элидхэлнүүд хэгдэ.

Энээндэ хабаадагшад декабристнуудта зорюулагдажа Москвада нээгдэhэн научна конференцидэ баярай телеграмма эльгээгээ.

Манай корр.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Н. В. КОМИССАРОВАЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Новоселенгинск тосхондо декабристнуудай түүхын дурасхаалта музей байгуулха талаар ехэ хүдэлмэри хэhэнэйнь түлөө М. Н. Хангаловай нэрэмжэтэ республиканска хизаар ороноо шэнжэлгын музейн директорэй орлогшо нүхэр **Комиссарова** Нина Владимировнае Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй** грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1975 оной декабриин 24.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭД А. И. КОРЕНЦОВ, Г. А. МИТРОФАНОВА, В. Е. ЧИЖОВ ГЭГШЭДТЭ БУРЯАДАЙ АССР-эй СОЁЛОЙ ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Новоселенгинск тосхондо декабристнуудай түүхын дурасхаалта музей байгуулха талаар габьяатай байhанайнь түлөө Буряадай АССР-эй **соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ** гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

Коренцов Александр Ивановичта — РСФСР-эй уран зохеолой фондын Москвагай областной таhагай уран зураашада.

Митрофанова Галина Алексеевнада — Гүрэнэй сэрэгэй түүхын музейн секторые даагша (Москва хото).

Чижов Владимир Евгеньевичтэ — Гүрэнэй Бородинска сэрэгэй түүхын музейн фонднуудай ахамад харууhалан сахигша (Москва хото).

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1975 оной декабриин 23.

Үүсхэл гаргаhан аймагта

САГ БОЛЗОРТОНЬ, ШАНАРТАЙГААР

Энэ жэлдэ Сэлэнгын механизаторнууд, таряашад hайнаар хүдэлөө. Эхэ ороной амбаарта 90 мянган центнер тарян оруулагдаа. Ерэхэ жэлэй ургасын үндэhэ hуури намар — үбэлэй үедэ табигдадаг байhаниие хараадаа абажа, аймагай колхоз, совхозууд ургасаяа хуряажа дүүргэмсээрээ, трактор болон хүрьhэ элдүүрилхэ техникээ эмхитэйгээр заhабарилжа эхилээ.

1976 оной хабарай тарилгада хүдэлгэгдэхэ бүхы трактор, машинануудые апрелиин эхин болотор hайн шанартайгаар заhабарилжа дүүргэхэ зорилго тэдэнэр урдаа табиhан байна.

Аймагай ажахынууд КПСС-эй XXV съездын нээгдэхэ үдэр болотор газарай хүрьhэ элдүүрилхэ, тарилга хэхэ машинануудай 80 процентыень заhабарилаад байхаар, трактор заhабарилха ерэхэ жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэбые дүүргэхэ, бүлүүр станцинуудые, мүн уhа сасан хаядаг түхеэрэлгэнүүдые дууhыень бэлэн болгохо зорилготой.

Иимэ уялга абагшадай бодото байдал хараад, олонхи ажахынууд техникээ эмхитэйгээр, шадабаритайгаар заhабарилжа эхилээ гэжэ хэлэлтэй. Нэн түрүүн аймагай эгээн томо ажахы — Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой механизаторнуудай оролдосото ажалые онсолон тэмдэглэмээр. Үнгэрэгшэ намарай хура бороотой, хагсуутай байбашье, энэ колхозой механизаторнууд таряагаа гээлтэгүйгөөр хуряажа абаа юм. Тус ажахы мүнөө жэл гүрэндэ 40 мянган центнер таряа тушаажа, горитой амжалта туйлаhан. 107 мянга 644 центнер тарян колхозой оньhожо руулагдамал тоогуудта оруулагдаа. Энээнэй урда жэлнүүдтэ иимэ ехэ ургаса юрөөгөөрхин абажа үзөөгүй. Дунда зэргээр гектарай 17 центнер тарян, тэрэ тоодо 18,7 центнер шэниисэ абтаа. Зарим талмайhаа гектарай 30—32 центнер ороохон хуряагдаhан байна.

Хуряалгын дүүрэмсээр эндэхи механизатор бүхэн даажа абаhан комбайн, тракторнуудаа угаажа, сэбэрлэжэ, тоhодожо, колхозойнгоо ахамад инженертэ тушааhан. Мүнөө хүдөө ажахын техникэ заhабарилха хүдэлмэри энэ ажахыда түлэг дундаа ябуулагдажа байна. Колхозой инженер-механик Юрий Мункуевич Иринцеев энэ харюусалгатай ажалые эдэбхитэйгээр хүтэлбэрилнэ. Сеялкэнүүд, анзаhад, уhа сасадаг түхеэрэлгэнүүд заhабарилагдажа дүүрэхэ дүтэлөө. Ажахын механизаторнууд хабарай тарилгада хүдэлгэгдэхэ бүхы машина, тракторнуудаа шэнэ жэлэй январь hарын дүүрэтэр заhабарилжа, бэлэн болгохо зорилго урдаа табинхай.

Ерэхэ жэлэй ургасын түлөө тэмсэл Химнын совхоздо мүн лэ урагшатайгаар ябуулагдана. Эндэхи механизаторнуудай олонхинь техникэдээ эзэн ёhoор хандана. Жэшээлхэдэ, комбайнернууд Георгий Голышев, Сергей Халтуев, Михаил Исаков ургаса хуряалгын үедэ 5 мянган центнерhээ дээшэ ороохо таряа сохиhон байна.

Техникэдэ гамтайгаар хандажа, наринаар харууhалбал, тэрэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглагдаха. Энэ жэлэй ургаса хуряалгын hүүлээр химнынхид техникээ хадагалха хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулаа. Мүнөө тус совхозой бүхы комбайн жэрылдэн табигданхай. Моорнүүдынь сагаадагданхай. Харахада гоё гээшэнь!

Химнын совхозой МТМ-дэ заhабарилга хэхэ тусхай бригада байгуулагданхай. Һайн мэргэжэлтэй найман тракторист, слесарь энэ бригадада хүдэлнэ. Тэдэнэр бригадна аргаар ажаллана. Узловой онол арга нэбтэрүүлдэг hаа, бүришье hайн байгаа. Теэд совхозой мастерской хэрэгтэй түхеэрэлгээр, станогуудаар хангагдаагүй байhаар. Тиибэшье заhабарилгын ажал муу бэшэ. Октябрь hарада нэгэ К-700 трактор, 2 «ДТ», нэгэ «МТЗ», нэгэ «Т-40» тракторнууд заhагдаа. Дүй дүршэлтэй механизаторнууд заhабарилагшаар хүдэлнэ. А. Щапов, И. Снеговской, Г. Шарапов, А. Катаманов гэгшэд эрхимүүдэй тоодо оронхой. Оншотой бэрхэ электро-гагнууршан Г. Будаев олоной дунда хүндэтэй. Механизаторнууд В. Цыденов, Г. Морхоев гэгшэд машинануудые шанартай hайнаар «эмшэлнэ». Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, совхозой түбэй мастерскойн коллектив техникые тарилгын хүдэлмэридэ хурдан түргэнөөр, hайн шанартайгаар бэлдэхые оролдоно.

Механизаторнуудай хүдэлхэ, hураха, амарха эрхэ байдал угаа зохид болонхой. Классай уужам hаруул таhалга соо механизаторнуудай бүгэдэ ниитын hуралсал үнгэргэгдэхэ юм. МТМ-эйн захада душ бариганхай, столовошье бии. Энэ хэрэгтэ совхозой ахамад инженер Лубсан Тудупович Дамбаевай аша габьяа ехэ юм.

Кировэй нэрэмжэтэ совхозой Дунда-Бухэнэй отделениин Николай Николаевич Буерачнын хүтэлбэрилдэг тракторно-тарян ажалай бригадынхид даалгагдаhан техникэдээ тон наринаар хандадаг. Энэ бригадын гэшүүд сеялкэ, анзаhа, культиватор болон бусад машинануудаа hайн шанартайгаар заhабарилжа дүүргэө.

— Аймагай колхоз, совхозуудай техникэ манай мастерскойдо капитальнаар заhабарилагдадаг гэжэ мэдээжэ. Тэдэниие хараалагдаhан болзор соо хүсэд бэлэн болгохо зорилготойбди. Энэ жэл заhабарилгын графигые шангаар баримталхабди. Тиимэhээ ажахынууд хэлсээгээр хараалагдаhан болзор соо техникээ заhабарилгада тушааха ёhoтой, — гэжэ «Сельхозтехника» нэгэдэлэй ахамад инженер А. Метяшов мэдүүлбэ.

Эндэ заhабарилга узловой аргаар хэгдэнэ. Бүхы цехүүд бэе бэетэйгээ нягта холбоотой. Цех гү, али заhабарилагша бүхэнэй хүдэлмэриhөө бүхы ажалай эршэ дулдыдадаг.

Мотоорой цех хадаа ехэ харюусалгатай участок юм. Юуб гэхэдэ, олонхи тракторнууд двигателнингээ муудаhан дээрэhээ «Сельхозтехника» нэгэдэлэй мастерскойдо асарагдана бшуу. Эндэ заhабарилга хэхэ түхеэрэлгэнүүд hаhала hайн. Мүн мэргэжэлтэй хүнүүдшье олон. Жэшээнь, коммунист Федор Самойлов дүй дүршэлтэй, шадамар заhабарилагша болонхой. Олег Раднаев [illegible] hаа, токарна станогто хэдэн жэл соо хүдэлжэ, оншыень олоhон хүн. Залуушуулда жэшээ харуулдаг, өөhэдөө мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябадаг ажалша бэрхэ механизаторнууд олон байна.

Колхоз, совхозуудай машина, тракторнуудые техническэ талаар хангахын тулада энэ жэлдэ аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлдэ тусхай станци эмхидхэгдээ. Мүнөө дээрээ хоёр ажахы — XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой, Кировэй нэрэмжэтэ совхозой машина, тракторнууд техническэ хангалгада абтаад байна. Гэбэшье, машинно-тракторна мастерскойнуудые шалгалта-хэмжэлгын, диагностическа болон шалган-туршалгын стенднүүдээр, токарна, мүлилгын, үрэмдэлгын станогуудаар, ашаа үргэдэг түхеэрэлгэнүүдээр хангалгые hайжаруулха саг ерээ.

Р. БАЛДАНОВ,
манай корр.

ТАСС шэнэ hонин

ДЕКАБРИСТНУУДАЙ ДУРАСХААЛДА

Декабристнуудай буhалгаанай 150 жэлэй ойдо зорюулагдаhан бүхэсоюзна научна конференци Москвадахи Эрдэмтэдэй байшангай Ехэ зал соо нээгдэбэ. Москвагай, Ленинградай, Киевэй, Алма-Атын, Тбилисиин, Ереванай элитэ мэдээжэ эрдэмтэд эндэ суглараа. Ороной хото городуудаар үнгэргэгдэжэ байhан ойн баярай хэмжээ ябуулгануудай үргэн ехэ программа энээгээр дүүрэхэ байна.

— Декабристнуудай буhалгаан хадаа манай Эхэ ороной түүхэдэ болоhон элитэ ехэ үйлэ хэрэгүүдэй нэгэниинь болоно, — гэжэ СССР-эй Наукануудай академиин вице-президент академик П. Н. Федосеев конференци нээхэдээ хэлээ. — Тэрэ хаанта засагта эсэргүү сүлөөрэлгын тэмсэлдэ эхи табиhан, революционно-демократическа хүдэлөөнэй саашанхи хүгжэлтэдэ горитой нүлөө үзүүлhэн байна. Арад зониие дарлан мүлжэгшэдтэ эсэргүүсэн түрүүлэн тэмсэгшэдэй жэшээгээр олон үеын хүнүүд хүмүүжүүлэгдээ.

Декабристнуудай хүдэлөөе, эдэнэй ажал ябуулгые али бүхы талаhаань шэнжэлхын тула, 1825 оной декабриин 14-дэ болоhон буhалгаан Россин революционно хүдэлөөнэй хүгжэлтэдэ түүхэтэ удха шанартай байhанда Ленинэй хэhэн сэгнэлтые гүнзэгыгөөр элирүүлэн харуулхын тула совет эрдэмтэд айхабтар ехэ юумэ хэhэн байна гэжэ П. Н. Федосеев тэмдэглээ.

Бүхэсоюзна научна конференци эдэ шэнжэлгэнүүдые саашадань гүнзэгырүүлхэ зорилго урдаа табина: ородой түрүүшын революционернүүдэй баатаршалгые совет хүнүүдэй гүнзэгы сэдьхэлhээ хүндэлжэ байдагыень элирхэйлэн мэдүүлхэ байна.

Академик М. В. Нечкина пленарна заседани дээрэ элидхэл хэбэ.

Декабристнуудай уг залгамжалагшад айлшад боложо, конференциин хүдэлмэридэ хабаадалсана.

(ТАСС-ай корр.)

ОЙ МОДОНОЙ АЖАХЫН ПРЕДПРИЯТИНУУД, ЭМХИНҮҮД ТАБАН ЖЭЛЭЙНГЭЭ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭБЭ

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлэн, ой модоной ажахын предприятинуудай, эмхинүүдэй коллективүүд ажал ябуулгынгаа гол дүнгүүдээр түсэбтэ юhэдэхи табан жэлэй даабаринуудые дүүргэбэ.

КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүд дотор хараалагдаhан отологдоhон газартахи модо hэргээхэ, зурууд модо тарижа, газар таряалантые хамгаалха, ой соогуурхи намаг налхитай газарые хатааха ажал бэелүүлэгдэhэн байна.

1970 онойхитой жэшэбэл, 1975 ондо промышленна продукци үйлэдбэрилгэ 34 процентээр, соёлой-ажаhуудалай хангалгын, ажахын хэрэглэлэй эд бараан табан жэлэй түсэбhөө 2,7 дахин ехэдхэгдээ.

Ой модоной ажахын предприятинуудай, эмхинүүдэй коллективүүд КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахые шармайн, съездын урда тээхи мүрысөөндэ оролсобо.

СССР-эй ЦСУ.

ХЭЛХЕЭ ХОЛБООНОЙ «РАДУГА» ГЭЖЭ ХЭМЭЛ ОДОН НИИДХҮҮЛЭГДЭБЭ

ТАСС-ай мэдээсэл

Газарые тойрон дабшадаг хэмэл ододые хэрэглэжэ, хэлхеэ холбооной ба телевизионно дамжуулгын түхеэрэлгэнүүдые саашадань хүгжөөхэ программатай зохилдуулан, телефонно-телеграфна радиохолбооe нэгэ сантиметрэй долгин дээрэ түхэреэн сүүдхэдээ таhалгаряагүй тогтоохоор, Түбэй телевидениин үнгэтэ ба юрын программануудые «Орбита» гэжэ станцинуудта дамжуулхаар хараалагдаhан ретрансляционно аппаратуратай хэлхеэ холбооной «Радуга» гэжэ шэнэ хэмэл одон 1975 оной декабриин 22-то Советскэ Союзhаа табигдаа.

«Радуга» гэжэ хэмэл одон дээрэ тодхогдон табигдаhан аппаратура hайнаар хүдэлнэ.

Хараалагдаhан программын үндэhөөр, хэмэл одон дээрэхи хэлхеэ холбооной, телевизионно аппаратура хүдэлгэгдэхэ байна. «Радуга» гэжэ хэмэл одон «Стационар-1» гэжэ уласхоорондын бүридхэлэй индекстэй юм.

КПСС-эй XXV съездын урда тээхэнэ арадай ажахыда хэрэглэгдэдэг хэлхеэ холбооной замбуулинай хэрэгсэлнүүд хэлхеэ холбооной шэнэ түхэлэй «Радуга» гэжэ хэмэл одоор нэмээгдэбэ.

«ПРОГНОЗ-4» ТАБИГДАА

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

Замбуулинай дайда шэнжэлхэ программын үндэhөөр «Прогноз» гэжэ автомат обсерваториин 1972 ондо эхилhэн шэнжэлгэнүүдые үргэлжэлүүлхын тула «Прогноз-4» гэжэ автомат станци 1975 оной декабриин 22-то Москвагай сагаар 5 час 08 минутада Советскэ Союзhаа табигдаа.

Газарые тойрон дабшадаг хэмэл одоной замhаа станци хараалагдаhан замдаа гаргагдаhан байна.

Научна аппаратураhаа гадна, 928,4 мегагерц частота дээрэ хүдэлдэг радиопередатчик, замыень тодо наринаар хэмжэхэ радио-түхеэрэлгэ, приборнууд болон научна аппаратурын хүдэлмэри тухай баримтануудые Газарта дамжуулха радиотелеметрическэ түхеэрэлгэ станци дээрэ тодхогдонхой.

Телеметрическэ мэдээсэлнүүдэй ёhoор станциин бүхы түхеэрэлгэнүүд, научна аппаратура hайнаар хүдэлнэ. Абтаhан мэдээсэлнүүд залан хүтэлбэрилгын-тоолон тодорхойлолгын түбтэ шэнжэлэгдэжэ байна.

ҮХЭЛ ГАРЗА ЭРИД ҮСӨӨРҮҮЛМЭЭР

Адууhа малаа hайнаар харууhалангүй тураажа, үбшэ хабшанда нэрбүүлжэ, үхэл гарзада ехээр оруулхагүйн тула республикымнай олохон колхоз, совхозуудай малшад, хонишод, гахайшад болон мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд hүүлэй жэлнүүдтэ горитой хүдэлмэри ябуулдаг болоо. Тиигэжэ илангаяа намартаа, малай үбэлжэлгын эхилхын урдахана хүсэ тамираар муу хони, үхэрнүүдээ hүрэгhөөнь амяарлажа, тусгаар суглуулаад, hайн тэжээл дээрэ харууhалдаг байна. Гадна нарай тугал, хурьга, поршоонхонуудаа зоотеринарна заабариин ёhoор харууhалдаг болоhонойнь ашаар үхэл гарзань нилээд хорожо, ажахынуудай экономико улам бэхижэнэ.

Тиин нёдондоной дүнгүүдые согсолон харахада, мал олоор үсхэбэрилдэг Зэдын, Сэлэнгын, Яруунын аймагуудта нарай малhаа гадна хони, үхэр болон гахай олоор гарзалhан байна. Тусхайлан хэлэбэл, энэ хугасаа соо Зэдын аймагай ажахынуудта бии байгаа тугал, буруу, үхэрнүүдэйнь 26 процент, хони, хурьгадай 12 процент, гахай болон поршоонхонуудайнь 16 процент үхэл гарзада орожо, горитой хохидол ушаруулаа.

Энэ ямар ушарhааб гэбэл, нэгэдэхеэр, ажахынуудай мэргэжэлтэд, хонишод, малшад ниитынгээ баялиг болохо адууhа малые гарзада оруулангүй, тоо толгойень олошоруулха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулнагүй гэхэ гү, али харюусалгата ажалдаа хайша хэрэгээр хандана. Жэшээлбэл, Зэдын аймагай Борьёогой совхоздо адууhа малай эгээл таргалха үедэ — август, сентябрь, октябрь hарануудта хонидынь хабар, үбэлэй үеынхиhөө ехээр гарзалаа. Хонидой үхэлдэ ороhон гол шалтаг юуб гэхэдэ, диилэнхидэ халдабарита бэшэ үбшэндэ нэрбэгдэжэ гү, али хүсэ тамираа алдажа, үргүүлhэндээ гарзалhан байгаа. Ажахынгаа гол баялиг болохо hүрэг хонидойнгоо иимэ олоор үхэжэ байхадань, совхозой ахамад ветеринарна врач В. Н. Выборов, ахамад зоотехник В. П. Шантаханов гэгшэд ушар шалтагыень элирүүлхые оролдоогүй, зохихо хэмжээ абаагүй, харин гарзалhан хонидойнгоо үбшыень hанаанhаа абажа, хуурмагаар тодорхойлоод, актнуудые аржытар бэшэдэг байба.

Нажар, намарай тунга ногоондо хүсэ тамир абажа шадаагүй туранхай, доторой үбшэнтэй хонидоо hүрэгhөө амяарлажа, шэмэтэ тэжээл дээрэ харууhалха хүдэлмэри эмхидхээгүйень халагламаар. Гадна үбшэн мал эмшэлхэ профилактическа пункт баhал нээгдээгүй. Тиихэдэ адууhа малайнь үбэлэй байра хүсэдөөр дулаалагданагүй, саг болзортоо заhабарилагдадаггүй байна.

Үбшэлжэ гү, али туража үхэhэн малай актнууд совхозой дирекциин, колхозой правлениин заседаниинуудта hара бүри харагдажа, шэнжэлэгдэдэггүй дээрэhээнь малшад, мэргэжэлтэд даалгагдаhан ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандана. Жэшээнь, Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозые абажа харяабди. Тус ажахыда жэлэй эхинhээ хойшо нилээд олон хонид, үхэр гарзалаа. Теэд колхозой правлениин заседани дээрэ үхэhэн оройдоол хоёр үхэрэй акт харагдажа, бэшэниинь түрүүлэгшын баталалгагүйгөөр бухгалтеридэ сэхэ тушаагдаа. Тэрэшэлэн энэ аймагай адуу үсхэбэрилдэг шэглэлтэй Торийн заводто бүхыдөө абтаhан тугалайнь 24 процент, хурьгадай 20 процент үнгэрhэн 10 hарын туршада гарзалхада, ветфельдшер болон ветеринарна врачай бэшэhэн нэгэшье акт совхозой дирекциин заседанида харагдаашьегүй, баталагдаашьегүй үнгэрhэн байна. Мүн энэ завод үбэлжэлгэдөө мүнөө тон муугаар бэлдэжэ, малайнгаа олохон байра дулаалаагүй, заhабарилаагүй байhаар.

Үхэhэн малай актнуудые hара бүри заседани дээрэ хаража хэлсэхэ, мүн баталха гурим олохон ажахынуудта баримталагданагүй гэжэ тэмдэглэлтэй. Тиихэдэ Улаан-Үдын аймагай «Заветы Ильича», Оронгын совхозуудай ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд В. Бадинов, Д. Ганжуров, И. Гармаев болон бусад гарзалhан малай доторой үбшэниие hайнаар тодорхойлногүй. Заримдаа ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд үхэhэн 2—5 хони, үхэрые нэгэ акт дээрэ хамтаруулан бэшэжэрхидэг муутай.

Тэрэшэлэн hүүлэй үедэ зарим аймагуудта нарай мал олоор гарзалжа захалаа. Тусхайлан хэлэбэл, Яруунын аймагта бүхыдөө гараhан тугалайнь 19 процент, Хяагтын аймагта — 16 процентнь, поршоонхонуудайнь 25 процент, Зэдын аймагта хурьгадайнь 17 процент, Бэшүүрэй аймагта поршоонхонуудайнь 25 процент үхэhэн байна. Нарай малай гарза юун дээрэhээб гэбэл, нэгэдэхеэр, дурсагдагша аймагуудай олохон ажахынуудта үнеэдэй тугаллаха, гахайн түрэхэ, хонидой хурьгалха тусхай дулаан байра түхеэрэгдэнэгүй, абтаhан түлынь зоотехническэ заабариин ёhoор эдеэлүүлэгдэнэгүй, мүн бии байгаа байрадань ариг сэбэр сахигданагүй, задагай, hалан муухай байhан дээрэhээнь тугал, хурьган, поршоонхонуудынь үбшэ хабшанда нэрбэгдэнэ гээшэ. Түл абалгада иигэжэ муугаар бэлдэhэн Баргажанай аймагай Хилганын, Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ, Хяагтын аймагай «Родина», Мухар-Шэбэрэй аймагай «Родина», Сэлэнгын аймагай «Эрдэм», Зэдын аймагай «Коммунизм», Яруунын аймагай «Дружба», «Победа» колхозуудта, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Авангард», «Эрдэм», Зэдын аймагай Торийн, Хэжэнгын аймагай «50 лет Октября» совхозуудта жэлэй эхинhээ хойшо тугал, хурьган олоор гарзалаа гэжэ тэмдэглэлтэй. Энэ баримта юу элишэлнэб гэхэдэ, дурсагдагша ажахынуудай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд үнгэрhэн үбэлжэлгын хойшолонгуудhаа тобшолол хэжэ, дутагдалаа дары усадхахые оролдоогүйень гэршэлнэ. Ушар иимэhээ мүнөө олохон ажахынуудта нёдондонойнь дутагдалнууд дахяад дабтагдажа, тугаллаха дүтэлhэн гунжад, үнеэдынь hүрэгhөө амяарлагдаагүй, нарай малай байха байрада дезинфекци хэгдэжэ, hайнаар түхеэрэгдээгүй байhаар.

Эгээл мүнөө малай үбэлжэлгые шалган харахада, илангаяа түлгэнүүдэй отаранuудта үхэл гарза бии байhаар. Жэшээлбэл, тэрэл Борьёогой совхозой ахалагша хонишон В. Чугуновай даадаг эрэ түлгэнүүдэй 34 процентнь туража, тэнхээ тамираа алданхай. Теэд хүсэгүй, үргүүлhэн түлгэнүүдынь hүрэгhөө амяарлагдангүй, зеленкын hуурида бэлшээжэ, тээрмэдэгдээгүй таряагаар хооллуулагдана. Энээн дээрэhээ муу хонидынь эдиhэнээ дотортоо буйлуулжа шаданагүй, гарзалжа үргэлжэлhөөр. Тиихэдэ хонишод Мункуевай, Галсановай, Поломошновой харууhалдаг отаранuудта үхэл гарза олошорhон зандаа.

Загарайн аймагай Онохойн совхозой гурбадахи отделенидэ харууhалагдажа байhан 178 буруу хүсэ тамираар муу, тиибэшье тон бага, шанаргүй хоол дээрэ байлгагдана. Хэрбээ саашадаа энэл зэргээрээ харууhалагдабал, олохон буруудынь гарзалжа магадгүй болоод байна. Тиихэдэ Хяагтын аймагай «Родина» колхозой хонишон Катамановай, «Дружба» колхозой Раднаевай харууhалдаг түлгэнүүд хүсэ тамираа ехээр алданхай, үбэлжэлгын эхинhээ гарзалжа захалаа.

Ажахы бүхэнэй эгээл харюусалгатай хаhа — малай үбэлжэлгэ түлэгтөө орожо байна гээшэ. Тиин энэ үедэ адууhа малаа үхэл гарзагүйгөөр ондо оруулжа, мүнөө ушарhан дутагдалнуудаа дары усадхахын тула совхоз, колхозуудай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд ойрын үдэрнүүдтэ зохихо хэмжээнүүдые абаха зэргэтэй. Тиихэдээ нэн түрүүлэн малайнгаа байра дулаалха, нарай малай байра түхеэржэ, тэнхээ тамираа алдаhан тугал, буруу, түлгэ, поршоонхонуудаа hүрэгhөөнь амяарлажа, шэмэтэй тэжээл дээрэ hайнаар харууhалжа, үхэл гарзыень усадхаха аргаа бэдэрхэ болоно.

Г. УГРЮМОВ,
БурАССР-эй хүдөө ажахын министерствын ветеринарна таhагай начальник.

ХАРЮУСАЛГАТАЙГААР, ЭРИЛТЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР

КПСС-эй областной комитедэй VII пленумһээ

КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтаха, арбадахи табан жэлэй түрүүшынь жэлдэ бүри ехэ амжалтануудые туйлаха гэһэн эдэбхи эрмэлзэлтэйгээр республикымнай коммунистнууд, бүхы ажалшад ехэ бэлэдхэл хэжэ байна. Түүхын энэ шата дээрэ партиин ба арадай ажабайдалай шухалын шухала асуудалнууд КПСС-эй ЦК-гай Пленум, СССР-эй Верховно Соведэй дүрбэдэхи сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэө. КПСС-эй XXV съезд дээрэ зүбшэгдэхэ «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» тушаа партиин ЦК-гай проект олониитын анхаралда тунхаглагдаба. «КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1975 он) Пленумэй дүнгүүд ба областной партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» асуудал КПСС-эй обкомой пленум дээрэ хэлсэгдэбэ.

Энэ асуудалаар КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев** элидхэл хэһэн байна. Тиихэдээ партиин ЦК-гай Пленумэй тогтоол дотор, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй Пленум дээрэ хэлэһэн үгэнүүд соо манай общественэй һүүлэй жэлнүүдтэ амжаһан ехэ хүгжэлтэ гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдээ, туйлаһан дүй дүршэлнүүд согсологдоо, манай бүхы хүдэлмэриие саашадаа эрид һайжаруулха зорилгонууд харааглагдаа гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглээ.

Партиин XXIV съездын тодорхойлһон хараа шугамые бэелүүлэн, партийна организацинуудай хүтэлбэри доро республикын ажалшад юһэдэхи табан жэлэй туршада горитой амжалта туйлаа. Республика дотор промышленна үйлэдбэриин хэмжээн энэ хугасаада 48 процентээр ехэ болоо. Бүтээһэн продукци худалдалга энэ үедэ 51 процентээр дээшэлһэн байна. Энэ ургалтын 83 процентнь имагтал ажалай бүтээсэ дээшэлүүлжэ шадаһанай аша туһаар туйлагдаа бшуу.

Республикын хүдөө ажахын үйлэдбэридэ ехэ хубилалта болоһон байна гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада ехэ хүндэ байдалай тохёолдобошье һаань, мяха худалдалга 32 процент, ноохо—28 процент, һү—11 процент, үндэгэ—хоёр дахин дээшэлһэн байна.

Энэ үедэ республика дотор капитальна ехэ барилга хэгдээ. Энэ хэрэгтэ аяар 1,5 миллиард түхэриг гаргашалагдаа гэхэ гү, али наймадахи түсэбтэ табан жэлэй дүнтэй сасуулбал, 40 процент ургалта туйлагдаһан болоно. Гэхэтэй хамта капитальна барилгын үшөөл ехэ гээгдэлтэй байһые элидхэлшэ элирхэйлээ. Илангаяа Буряадай барилгын управлени, «Бурятцелинстрой» трест хангалтагүйөөр хүдэлһэн байха юм. Үйлэдбэриин гол фонднуудай ашаг үгэлгэ доошоо оронги. Энэ дутагдал илангаяа хүдөө ажахыда хабаатай.

Элидхэлшэ саашань үгэеэ үргэлжэлүүлхэдээ, мал ажалай мүнөө үеын байдал тушаа онсо тогтоо. Зарим аймагуудта, ажахынуудта малай үбэлжэлгын хаһа эмхигүйгөөр эхилэгдээ, һүнэй оросо хороно, малай гарзалха ушар үзэгдэнэ. Тэрэшэлэн зарим тээгүүр хабарай тарилгын хүдэлмэридэ бэлдэлгын һулаар ябуулагдажа байһые жэшээлэн харуулаа. Тиихэдээ техникэ заһабарилгын, хүрэнгын үрэһэ бэлдэлгын, механизаторнуудай кадрнуудые һургалгын асуудалнуудта анхаралаа хандуулһан байна.

Үйлэдбэриин ашаг үрые улам дээшэлүүлхэ, алмалта, арьбалтын гурим шангадхаха, бата журамтай, эрилтэ ехэтэй байха, дааһан хэрэгэй түлөө кадрнуудай харюусалга дээшэлүүлхэ тухай асуудалнуудта элидхэлшэ анхаралаа онсо хандуулба. «Журам, өөрын журам тогтоохын тула, эмхидхэл, гурим, бүтээмжэтэйгээр хүдэлмэрилхэ ябадал хаа хаанагүй бэхижүүлхын тула унаһан малгайгаа абангүй хүдэлмэрилхэ» шухала гэжэ В. И. Ленинэй нэгэтэ бэшэ зааһан һургаалые хүтэлбэри болгохыень үшөө дахин һануулба.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэ ехэ эдэбхитэйгээр үнгэрөө. КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1975 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые дэмжэхэ, һайшааха зуураа, үйлэдбэриин эмхидхэл һайжаруулха, ажалай журам бэхижүүлхэ, экономико хүгжөөхэ асуудалнуудта анхаралаа хандуулһан байна. Арбадахи табан жэлые шанар улам һайжаруулгын, үйлэдбэриин ашаг бүри ехээр дээшэлүүлгын табан жэл болгохо гэһэн партиин заабариие хэлбэришэгүй хүтэлбэри болгохо эрилтэтэй байһанаа элирхэйлбэ.

— Партиин ээлжээтэ съездые угтажа байхатаяа зэргэ КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые, юһэдэхи табан жэлэй даабаринуудые хэр бэелүүлжэ байһан хүдэлмэриингөө дүнгүүдые хотын ажалшадай коллективүүд согсолжо байна,— гэжэ КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь **А. М. Беляков** тэмдэглээ.

Арадай ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ городой ажалшад нилээд һайн амжалта туйлаа. Городой промышленность продукци худалдаха табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид, ноябриин 26-да дүүргээ. Түсэбһөө гадуур 100 миллионһоо үлүү ехэ түхэригэй продукци бүтээн гаргахаар барсаална. Үнгэрһэн табан жэлэй хугасаада промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 45 процентээр ургахаар хүлеэгдэжэ байна гэжэ мэдүүлээ. Табан жэлэй туршада үйлэдбэриин ашаг дээшэлүүлхэ, тэрэниие комплексноор оньһожоруулха, шэнэ техникэ, технологи нэбтэрүүлхэ, бүтээһэн продукциин шанар һайжаруулха зорилгоор ехэ хүдэлмэри ябуулагдаа.

Гэхэ зуураа олон предприятинуудай үйлэдбэриин ашаг үшөөл бага зандаа байһаар гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Городой промышленностиин гол фондлуудай ашаг үгэлгэ һүүлэй жэлнүүдтэ доошоо ороо. Дүшөөд предприяти олзо оруулха түсэбөө дүүргээгүй. Голодоһон ехээр гарана. Бүтээгдэһэн бүхы продукциин миил 1,9 процентнь Түрэнэй шанарай тэмдэгтэ хүртэнхэй. Барилгын олон эмхи зургаанууд ашаг багатайгаар хүдэлнэ. Тэдэнэй тэн хахадынь шахуу гүрэнэй түсэб дүүргэжэ шаданагүй. Түсэблэлгэ, барилгын эмхидхэл, материально-техническэ хангалга ехэ дутагдалтай. Эдээнһээл уламжалан олон барилганууд болзор соогоо ашаглалгада оруулагданагүй гэжэ тэмдэглэгдээ.

— КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые, СССР-эй Верховно Соведэй IV сессиин материалнуудые, «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» тушаа КПСС-эй ЦК-гай проектые тайлбарилан ойлгуулха ехэ хүдэлмэри манай локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллективтэ үргэнөөр ябуулагдана, зүбшэн хэлсэлгэ эмхидхэгдэнэ,— гэжэ Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй слесарь **Г. Е. Бадмаев** пленумдэ мэдээсэл хээ.

Продукци худалдаха табан жэлэй түсэб энэ завод декабриин 19-дэ бэелүүлээ, даабариһаа үлүүлэн 2 миллион шахуу түхэригэй товарна продукци үйлэдбэрилхөөр эрмэлзэжэ байна. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ табан жэлэй түсэб 1975 оной декабриин 1-дэ дүүргэжэ шадаа. Дүрбэн жэл 11 һарын туршада түсэбһөө гадуур 13 локомотив, 11 вагон заһабарилагдажа, ашаглалгада тушаагдаа, 5462 тонно шэрэм болон үнгэтэ металлай шудхалаа хэгдээ бшуу.

Саашань үгэеэ үргэлжэлүүлхэдээ, нүхэр Бадмаев заводой үйлэдбэри нарижуулгын, зэбсэгжүүлгын али зэргын хэмжээ ябуулагануудай бүтээгдэһые, ажаллахада таатай зохид байдал хангаха талаар ехэ хүдэлмэриин хэгдэһые жэшээлэн харуулаа, коллективүүдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөнэй бодото үрэ дүнгүүд тушаа дэлгэрэнгыгээр тогтоо.

— 1976—1980 онуудта техническэ ба социальна хүгжэлтэ туйлаха холын хараата түсэб зохёогдоод байна. Тэрээн дотор продукциин шанар һайжаруулха комплексно хэмжээ ябуулганууд гол һуури эзэлнэ. Юһэдэхи табан жэлэй үедэ ушарһан дутуу дунданууд усадхаха асуудалда ехэ анхарал хандуулагдаа,— гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ.

Ленинэй орденто, оло мянган хүдэлмэрилэгшэдтэй манай заводой коллектив үйлэдбэриин ашаг улам дээшэлүүлхэ орёо хэрэгтэ ушардаг дутагдалнуудые дары усадхажа, арбадахи табан жэлэй даабариие амжалтатайгаар дүүргэхэ гүйсэд арга боломжотой гэжэ тэрэ үгынгөө эсэстэ мэдүүлһэн байна.

Партиин Центральна Комитедэй декабриин Пленумэй шиидхэбэриие, арбадахи табан жэлдэ СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд тушаа КПСС-эй ЦК-гай проектые аймагай коммунистнуудай, бүхы ажалшадай халуунаар дэмжэжэ байһан тухай КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой нэгэдэхи секретарь **К. К. Шомоев** үгынгөө эхиндэ тэмдэглээ. КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй сессиин дүнгүүд, партиин XXV съездэ харагдаха КПСС-эй ЦК-гай проект колхоз, совхозуудта, промышленна предприятинуудта, бүхы партийна организацинуудта үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэнэ, арбадахи табан жэлдэ хараалагдаһан зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдохо байһанаа ажалшад мэдүүлнэ.

Партиингаа XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тула аймагай ажалшад юһэдэхи табан жэлдэ, бүхы совет арадтал адли, үсэд шангаар ажаллажа гараа. Сагай уларилай хэды таагүй байгаашье һаань, гүрэн түрынгөө ехэ тэдхэмжын ашаар хүдөө ажахынгаа бүхы һалбаринуудые амжалтатайгаар хүгжөөжэ шадаһан байнабди. Табан жэлэй туршада аймагай хүдөө ажахы хүгжөөлгэдэ 35,6 миллион түхэриг гаргашалагдаа. Үйлэдбэриин болон культурно-ажаһуудалай байранууд олоор бүтээгдээ.

Юһэдэхи табан жэлэй туршада аймаг дотор 5 мянган гектар шэнэ газар ашаглалгада оруулагдаа, орооһото ургамалнуудай тарилга 12 мянган гектараар үргэдхэгдөө. Наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ ехээр хэрэглэгдэдэг болоо. Тингэжэ эдэ жэлнүүдтэ наймадахи табан жэлэйхиһээ хартаабха 33 процент, овощ 41 процент ехэ ургуулагдажа абтаа. Аймагай малшад гүрэндэ мяха, һү, ноохо, үндэгэ худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэжэ, ниитын удууһа малаа нилээд олошоруулаа. Колхоз болон совхозуудта мал ажалые томодхохо, тусхай шэглэлтэй болгохо, тэрэниие промышленна һуури дээрэ гаргаха хүдэлмэри эхилэнхэй.

Арбадахи табан жэлдэ манай аймагай ажалшад орооһо таряа, хартаабха, овощ, мяха, һү, үндэгэ бүри ехээр абадаг болохын түлөө, ниитын малда элбэг тэжээл бэлэдхэхэ гэжэ орсолдохо байна. Тиихын тула хүдөө ажахын үйлэдбэриие томодхохо, тусхай шэглэлтэй болгохо шухала. Байгша ондо һү һаалиин томо комплекснууд «Искра» колхоздо, Калининай нэрэмжэтэ совхоздо баригдаба. Ерэхэ жэлдэ Ленинэй нэрэмжэтэ, «Маяк» колхозуудта, Ивалгын ОПХ-да иимэ комплекснууд баригдаха юм. Мүн бусад ажахынуудта хуушан байранууд һэльбэн шэнэлэгдэхэ, шэнэ байранууд баригдажа захалха.

Саашань үгэ хэлэгшэ барилгын хүдэлмэридэ бии байгаа дутагдалнуудта тогтоо. Илангаяа эмэ буруу, хашарагуудай Ивалгын комплекс барилга удаарна. Тэрэнэй барилга 1973 ондо эхилһэн аад, бүхыдөө 5,5 миллион түхэригэй барилгын миил 1,6 миллион түхэригынь ашаглагдаа. Иимэ янзаараа саашадаа үргэлжэлбэл, барилга хэдэн олон жэлдэ унжагайрха болоно. Барилгын шанар бирагүй. Энэ талаар партиин обком, Министрнүүдэй Совет зохихо хэмжээ абаха ушартай.

Тэрэшэлэн гүрэндэ тушаагдаха буруу, хашарагуудые шахан таргалуулха ажахынуудай хоорондын байра түхеэрхэ саг ерээ. Тиимэ байра спиртын заводой дэргэдэ, «Никольский» совхозой шахамалнуудай байрые үргэдхэн түхеэрхэдэ зохид гэжэ һанагдана. Энэ асуудалые республикын Министрнүүдэй Совет шиидхэхэ ёһотой.

Жэлдээ 24 мянган гахай шахан таргалуулха комплекс аймаг дотор 1973 ондо баригдажа эхилээ һэн. Тэрэ 1976 ондо ашаглалгада оруулагдаха. Тиимэһээ аймагай ажахынууд 1977 онһоо 20—40 килограмм шэгнүүртэй поршюонхонуудые энэ ажахыда тушааха зэргэтэй. Энэ ушарта ажахынууд ехэ гахайнуудайнгаа байра шэнээр бариха, хуушануудыень һэльбэн заһаха болоно. Мүн 1977 онһоо аймагай колхоз, совхозууд энэ ажахыда адагынь жэлдэ 180—200 мянган центнер таряа талханай зүйл үгэхэ уялгатай.

Үгынгөө түгэсхэлдэ нүхэр Шомоев аймаг, республика дотор малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэриин һула байһан тушаа шүүмжэлээ.

Удаань трибунада 397-дохи барилга-хабсаралгын поездын начальник **Ю. В. Железняков** гараа. Тэрэ КПСС-эй XXV съездые ажалай бэлэгээр угтаха гэжэ коллективэйнгээ оролдожо байһан тухай хэлээ. Коллективнай табан жэлэй түсэб 110,1 процент дүүргээ. Эдэ жэлнүүдтэ городой зондо 1.264 дүрбэлжэн метр гэр байра, 3 хамтын байра барижа үгөө. Ипподром, магазинууд, столово, хэдэн промышленна предприяти, 1850 үхибүүнэй хоёр һургуули бодхоогдоо.

Иимэ амжалта нэн түрүүн поездын коллективэй эбтэй эетэйгээр ажаллаһанай, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар туйлагдаа гээшэ. Бригада болон участогуудай хүдэлмэриин дүнгүүд һара бүхэндэ согсологдожо байдаг. Энэ жэлэй дүнгөөр 4 бригадада коммунис ажалай коллектив гэһэн нэрэ зэргэ олгогдоо.

Коллективэй хүдэлмэришэдтэ хоёр гэр баригдаа, мүн 444 хүнэй хамтын байра барижа дүүргэхэеэ байнабди. Тингэбэл залуу барилгашадые хүмүүжүүлхэ, һургаха зохид эрхэ байдал олгогдохо гээшэ. Шэнэ табан жэлэй эхиндэ 120 байратай гэр, үсөөн бүлэтэй залуу мэргэжэлтэдэй гэр бүтээгдэхэ байна. Коллективтэмнай һурган хүмүүжүүлэгшэдэй совет байгуулагдаа. Тэрэнэй түрүүлэгшээр бидэнэрэй дунда үнинэй хүдэлдэг бригадир, Буряадай АССР-эй габьяата барилгашан В. А. Фёдоров һунгагдаа. Барилгашадаймнай 65 процентнь залуушуул болоно. Тиимэһээ тэдэниие һургаха, дүй дүршэлөө дамжуулан үгэхэ гээшэ угаа шухала.

Мүн нүхэр Железняков ажалдаа бии байгаа дутагдалнуудта тогтоо. Илангаяа барилгын хэрэгсэлнүүдээр хангалга һула. Командирнуудай гэмээр барилгашадай ажалгүй мишн зогсохо ушар ехэ. Ажалай журам алдаха, голодоһо гаргаха ябадал бии. Коллективтэмнай хүндэ механизмууд үгтэнхэй. Тэрэмнай хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй, зундаа арайхан гэжэ 1,5—2 халаанда хүдэлгэдэнэ.

Арбадахи табан жэлдэ ажалаа улам һайжаруулхын түлөө хэмжээнүүд абтажа байна. Нэн түрүүн барилгые инженернэ талаар хангаха асуудал гуримшуулагдана. Тэрэшэлэн барилга хүүлэжэ байһан эмхи зургаанудтаяа холбоо барисаагаа бэхижүүлхэ гэжэ оролдонобди. Энэ ушарта барилга түргэнөөр, һайн шанартайгаар ябуулагдадаг байна. Барилгын шанар һайжаруулхын тула барилгада хэрэгтэй материалнуудай шанар дээшэлүүлхэ шухала. Мүн барилгашад хоорондоо ябалсажа, дүй дүршэлөө халан абалсаха ушартай.

Эдэ үдэрнүүдтэ аймагай ажалшадай ехэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ байһан тушаа КПСС-эй Прибайкалиин райкомой нэгэдэхи секретарь **Н. Е. Шелковников** пленумдэ хабаадагшадта хөөрэжэ үгөө. Октябриин 28-да аймагай промышленна предприятинууд табан жэлэйнгээ түсэб дүүргээ, түсэбһөө гадуур 6 миллион түхэригэй продукци тушаагдаха байна. Энэ жэлые 1970 онтой сасуулбал, 82 процент ехэ орооһон, 94 процент ехэ хартаабха, 43 процент ехэ овощ, 48 процент ехэ мяхан, 14 процент ехэ һүн гүрэндэ тушаагдаха байна.

Ерэхэ жэлдэ бэелүүлхэ зорилгонууднай элишэлэгдэнхэй. Тэрэмнай хүндэшэгшье һаа, бэелүүлэгдэхээр гэжэ һанагдана. Илангаяа үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, бүхы юумэндэ гамтайгаар хандаха, электрын элшэ хүсэ алмаха, ажалай журам бэхижүүлхэ, даалгагдаһан хэрэгтээ харюусалга ехэтэйгээр хандаха, саашадаа хүтэлбэрээ нарижуулан һайжаруулха шухала.

Аймагай экономикые шэнжэлээд үзэхэдэ, үйлэдбэриин арга боломжонууд хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй. Үйлэдбэриин гол фонднууд аша үрэ багатай. Барилгын хэрэгсэлнүүдэй Татауровай завод, заһабарилгын завод муу шанартай продукци гаргана. Тэдэ тэгшэ һайнаар хүдэлгэгдэнэгүй. Хүдөө ажахыдашье абажа үзэхэдэ, орооһо тарянай, хартаабхын, овощой ургаса бага байһан зандаа. Энэ табан жэлэй туршада үнеэдэй һү шэмэ 1970 онойхиһоо өөдөө гараагүй. Барилгашад түсэбөөр хараалагдаһан барилгаяа дүүргэнгүй үлөө. Гүрэндэ хартаабха, овощ худалдаха 1975 оной, бүхы табан жэлэй түсэб дүүргэгдээгүй. Эдэ бүхы дутагдалнууд аймагай партийна конференци дээрэ шүүмжэлэгдээ һэн.

Түмэр-бетон зүйлнүүдые гаргадаг Таловкын заводые, мүн Татауровай заһабарилгын заводые үргэдхэхэ дурадхал оруулнабди.

Ерэхэ табан жэлдэ хүдөө ажахын үйлэдбэриие томодхохо, тусхай шэглэлтэй болгохо, промышленна һуури дээрэ гаргаха талаар ехэ юумэнэй хэгдэхэ байһан тухай үгэ хэлэгшэ анхараа. Тиихэдэ энэ хүдэлмэри ябуулха тусхай комплексно хэмжээнүүдые республикын Хүдөө ажахын министерство болон трестнүүд, «Сельхозтехника» нэгэдэл, «Бурятэнерго» управлени аймагуудай хүтэлбэрилхы зургаанудтай хамта тодорхойлхо, тэрэниие бэелүүлхэ гэжэ оролдохо ёһотой гэжэ һанагдана. Зүгөөр мүнөө дээрээ энэ шухала хэрэг аалияр, шадабари багатайгаар шиидхэгдэнэ. Илангаяа мал ажалые оньһожоруулха, тэндэ тодхогдоһон түхеэрэлгэнүүдые техническэ талаар харууһалха хэрэг гуримшуулагданагүй. Тиимэһээ тэдэ түхеэрэлгэнүүд муугаар хүдэлгэгдэнэ, сагһаа урид гарһаа гаргагдашана. Мүн тэндэ хэрэгтэй запчастьнууд байхагүй.

Саашадаа хүдөө ажахые хүгжөөхын тула электрын элшэ хүсэн ехэ хэрэгтэй. Тиихэдэ хүдөөдэ электрын элшэ хүсэ зүбөөр, гамтайгаар хэрэглэхэ асуудалда хэншье анхарна гүй. Электрын хүсэ дамжуулха тусхай лини үгы дэрэһээ, мүн подстанцинуудай үсөөн дээрэһээ хэрэгтэй газарта электрын хүсөөр ую халааха, байра дулаасуулха түхеэрэлгэнүүдые тодхохо аргагүй бологдоно.

Табан жэлэй түсэбөө бүхы талаарнь амжалтатайгаар бэелүүлһэн тухайгаа Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **А. Н. Соковиков** пленумдэ элидхээ. Тиихэ зуураа үгэ хэлэгшэ «Сельхозмонтаж» трестын хүдэлмэриие шүүмжэлээ. Энэ трестын гэмээр малай (фермэнүүдтэ) хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүд саг соогоо тодхогдоногүй. Хүдэлмэришэдэйнь ажалай журам һула.

Мүн нүхэр Соковиков түмэр замай Наушки станци дээрэ ашаа тээхэ, буулгаха зохид һайн байра, түхеэрэлгэ байхагүй гэжэ тэмдэглээ. Тиимэһээ ажалда ехэ һаад ушарууулна. Ерэхэ табан жэлдэ Наушки станциие иимэ юумээр хангаха шухала.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй шиидхэбэриие бүрин дэмжэһэн, тэрэниие бэелүүлхэ хэмжээнүүдые хараалһан тогтоол пленум баталан абаа.

Улаан-Үдын шэлэй заводой 250 хүн табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэнхэй. Коммунис ажалай ударник, табадахи разрядай шэлшэн Николай Родионович Калашников коллектив соогоо түрүүшүүлэй тоодо ороһоор арба гаран жэл болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Николай Калашников.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ШАНДА ХҮРТЭБЭ

Сэлэнгын модоной баазын коллектив юһэдэхи табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, һайн шанартай продукци ехээр гаргаха гэһэн зорилго урдаа табяад, мүрысэн хүдэлжэ ороо бэлэй. Ойһоо асарагдаһан модо элдэб хэмжүүрээр тайраха автомат шахуу 6 лини эндэ тодхогдоһон байна. Зөөлэн мебель хэхэ шэнэ цех ашаглалгада үгтөө. 4.722 дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд баригдаһан юм. Электрын элшэ хүсэ дамжуулха лини татагдаһан байна. Эдэ бүхы ажалда 5.445 мянган түхэриг гаргашалагдаа. Баазын хүдэлмэришэдэй байдал һуудал һайжараа, ажал хүдэлмэриинь оньһожоруулагдажа, хүнгэн болоо.

Энээн дээрэһээл хүдэлмэришэд оролдосотой бэрхээр хүдэлжэ, продукци гаргаха даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэдэг һэн. Эдэнэр 1970 ондо 7,6 миллион түхэригэй продукци гаргаһан һаа, мүнөө жэлдэ 11,7 миллион түхэригэй продукци гаргахань. Энэ коллектив юһэдэхи табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 2,5 миллион түхэригэй продукци худалдаад байна. Энэ коллектив байгша оной гурбадахи кварталай дүнгөөр бүхэсоюзна мүрысөөндэ эрхимлэжэ, СССР-эй ой модоной, модо болбосоруулдаг промышленностиин министерствын, профсоюзай ЦК-гай хоёрдохи мүнгэн шан абаба.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ХОЁР ДАХИНААР

Буряад оронаймнай энергетигүүд табан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ. 1970 онойхидо ороодсо республика дотор электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгэ хоёр дахин шахуу ургаһан байна. Улаан-Үдын ТЭЦ-ые үргэдхэһэнэй ашаар иимэ амжалта туйлагдаа.

Һаядаа Галуута-Нуурай ГРЭС-эй түрүүшын ээлжээн ашаглалгада үгтэхөөр хараалагдана. Энэнь хямда сэнтэй нютагай түлишэ дээрэ хүдэлхэ юм.

КПСС-эй СЪЕЗДЫЕ *ажалай амжалтаар угтая!*

ШЭНЭ ЗАВОД АШАГЛАГДАБА

«Главвостоксибстройн» территориальна управлениин начальнигай орлогшо Н. М. Чупко гэгшын хүтэлбэрилһэн гүрэнэй комисси Улаан-Үдын гэр барилгын комбинадта ажаллажа, комбинадай шэнэ завод тушаан абаба.

Томо панелеэр гэр барилгын комбинат хэдэн жэлэй саада тээ үргэдхэгдэжэ эхилээ һэн. Байрын шэнэ түхэлэй гэрнүүдэй түмэр-бетон детальнуудые үйлэдбэрилэн гаргаха энэ завод шэнээр баригдаа. Тэрэнэй түрүүшын ээлжээе ашаглалгада тушааха тухай актда гар табигдажа, түрүүшын детальнууд бүтээн гаргагдажа эхилээ.

Шэнэ заводой үйлэдбэриин технологи шалгагдажа, саашадаа һаадгүйгөөр хүдэлгэгдэхэ юм. Заводой хүдэлжэ эхилхэдэ, гэр барилгын комбинат жэлдээ 100 мянган дүрбэлжэн метр байрын талмай ашаглалгада оруулдаг болохо юм.

● Заводой 2-дохи ээлжээн 1976—1977 онуудта ашаглалгада тушаагдахаар хараалагдана. Тиихэдээ гэр барилгын комбинадай үйлэдбэриин хүсэн мүнөө үеынхиһөө аяар 3 дахин дээшэлхэ, жэлдээ 150 мянган дүрбэлжэн метр байрын талмайтай гэрнүүд баригдадаг болохо. Шэнэ түхэлэй гэрнүүд мүнөө томо панелеэр баригдадаг гэрнүүдһээ онсо илгаатай байха. Байранууд аятай зохидоор бодхоогдохо. Лифттэй 9 — 12 дабхар гэрнүүд баригдаха.

Олон дабхар гэрнүүдэй түмэр-бетон зүйлнүүдые бүтээн гаргаха иимэ завод Сибирь болон Алас-Дурна зүгтэ манай республика дотор түрүүшынхеэ баригдаа.

Заводой үйлэдбэриин технологи орёо байха. Эндэ шэнэ техникэ тодхогдоо. Ажалынь үргэлжэдөө оньһожоруулагданхай, автомат аргаар хүдэлгэгдэхэ. Заводой хоёрдохи ээлжээнэй ашаглалгада оруулагдаха, үйлэдбэринь телевизионно аргаар хүтэлбэрилэгдэхэ байна.

Заводые энэ жэлдэ ашаглалгада тушаахын тула ехэ оролдолго гаргагдаа. Халуун ууралаар, уһаар хангаха асуудал шиидхэхэнь эгээл бэрхэшээлтэй байба. Харин барилгашад, хабсаргагшад энэ асуудал шиидхэжэ шадаа. Богони болзор соо энергопоезд тодхон түхеэрэгдэжэ, заводые шухала хэрэгтэй халуун ууралаар, уһаар хангаха арга олгоһон юм.

Ажаһуугшадай эрилтэ һайнаар хангаха, аятай зохид гэр байрануудые барижа эхилхын тула завод бодхогдоо. Заводые хүсэд һайнаар ашаглахын, хабсаргамал түмэр-бетон зүйлнүүдые бүтээхын тула һүүлэй бэлэдхэл, шалгалта хэгдэжэ байнхай.

Гэр барилгын комбинадай энэ заводые Буряадай барилгын управлениин 7-дохи СМУ-гай барилгашад, субподрядна тусхай хэдэн организациин хүдэлмэрилэгшэд бодхообо. 7-дохи СМУ-гай И. Любчигэй хүтэлбэрилдэг участогай барилгашад эндэ ехэ хүдэлмэри хээ.

Ерэхэ жэлһээ Улаан-Үдэ городтомнай шэнэ түхэлэй байрын гэрнүүд бодхогдожо эхилхэнь. Түрүүшын хоёр гэр табан дабхартайгаар баригдаха. Саашадаа 9—12 дабхар гэрнүүд бодхоогдожо эхилхэ юм.

С. БАРДАМОВА.

БАЯЛИГАА АРЬБАДХАНАБДИ

Республикын ой модоной ажахын министерство юһэдэхи табан жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа ноябриин 24-дэ элидхэһэн байна. 1971—1975 онуудай туршада республика доторнай 38 мянган гектарта модон һуулгагдаа, 2.451 гектарта таряалангай газар һалхинһаа хамгаалха һөөг бургааһан таригдаа, 39 мянган гектар газар отологдоһон модоной үлэгдэлһөө сэбэрлэгдээ, модоной 154 тонно үрэһэн суглуулагдаһан байна.

Промышленна үйлэдбэриин талаар табан жэлэй түсэбтэ даабари 4 жэл 9 һарын туршада дүүргэгдэһэн юм. Тиигэжэ продукци худалдаха түсэб 101,8 процент, арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилэн гаргаха даабари 103,1 процент бэелүүлэгдэжэ, хамтадаа 5.941 мянган түхэриг олзо абтаа.

Ой модоной ажахынуудай хүдэлмэрилэгшэдэй хэһэн ажалые тооложо барахаар бэшэ. Тэдэнэр байгаалиин баялигые гол гүймэрһөө хуули бусаар отололгоһоо хамгаална, шасарганын шэнэ плантацинуудые тарина, хюрөөдэмэл ба нарин дархалалгада хэрэгтэй материалнуудые, модоор хэгдэһэн бэлэгүүдые болон нарһанай шэлбүүһэнэй витаминтай гурил бэлэдхэнэ. Тиихэдэ һамар, жэмэс, һархяаг, эмдэ ородог ургамалнуудые, модоной үрэһэ суглуулна.

Эдэ бүгэдэ тухай тодорхойгоор бэшэхын аргагүй. Тиимэһээ гол асуудалнууд дээрэнь тогтомоор байна. Байгал шадарай байгаали һайнаар хамгаалха, арадай ажахыда хэрэгтэй модо отолхо газарнуудые тодорхойлхо талаар ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри хэгдэбэ. Ой модо хамгаалха, дахин тарижа ургуулха талаар лесхозуудай ажалшадай хэдэг хүдэлмэри улам ехэ болоо.

Ой модоной ажахыда парти болон правительствын зүгһөө жэл бүри ехэ анхарал хандуулагдадаг болоно. Энээниие хэдэн тоогоор гэршэлэн харуулая. Хэрбээ 1971 ондо республикын ой модоной ажахыда 2,5 миллион түхэриг һомологдоһон байбал, байгша ондо тэрэнь 3 дахин ехэ болоо. Тиихэдэ наймадахи табан жэлэйхиһээ капитальна һомололго 2,7 дахин дээшэлһэн байна. Тиигэжэ ой модоной ажахы республикын арадай ажахыда горитойхон һуури эзэлдэг болобо.

Модоной баялигые хамгаалха, саашадань улам ехэ болгохо хэрэгые анхаралда абангүй байжа болохогүй. Ушарынь юуб гэбэл, промышленностиин ба хүдөө ажахын һалбари бүхэндэ модон улам ехээр хэрэглэгдэдэг болоно. Энээнтэй дашарамдуулан лесхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалга бүри дээшэлнэ гээшэ. Республика дотор табан жэлэй туршада шэнэ 11 лесхоз, 31 лесничество эмхидхэгдээ.

Лесхозуудые техническэ талаарнь хангалга урданайхиһаа бүри һайжараа. 1970 онойхитой сасуулжа харабал, трактор ба автомашинанууд 4,5 дахин олон болонхой. Лесхозуудта инженер ба технигүүд олошороо, тэдэниие бэлдэлгэ һайжараа. Юһэдэхи табан жэлэй туршада дээдэ ба тусхай дунда эрдэмтэй 400 гаран мэргэжэлтэ лесхозуудта нэмэжэ ерэһэн байна. Эдэ бүгэдын ашаар ой модоной ажахыдахи хүдэлмэриин хэмжээн 1965—1970 онуудайхиһаа 2 дахин, промышленна продукци бүтээн гаргалга 5 дахин ехэ болоо. Тиихэдэ ажалай шанар нилээд һайжараа.

Гэхэтэй хамта ой модоной баялигые, Байгал шадарай үзэсхэлэнтэ байгаалиие сахин хамгаалха талаар шиидхэгдээгүй асуудалнууд олон байһаар. Модо отолхо гуримай хуушарһан байбашье, үшөө хубилалта оруулагдаагүй, Леспромхозуудта ашаглагдахаар үгтэһэн модоной фонд муугаар хэрэглэгдэнэ. Модо бэлэдхэдэг предприятинуудай үйлэдбэриин баазын муудажа байбашье, шэнэ газар ашаглалгада оруулагданагүй. Ашаглалгада үгтэһэн газарай 8—10 процент модон отологдоногүй. Отологдоһон аад, зөөгдөөгүй модон ойдо үшөө ехээр үлэдэг зандаа.

Эдэ асуудалнууд нэн түрүүлэн «Забайкаллес» нэгэдэлдэ хабаатай юм. Тэдэниие ойрын сагта зүбөөр шиидхэхэ хэрэгтэй. Тиимэ шухала хэмжээнэй дары абтаагүй һаа, леспромхозуудай экономикодо ехэ хохидол ушаруулагдажа болохо. Ушарынь юуб гэбэл, леспромхозуудай модо бэлэдхэдэг баазань гансата муудажа, хэдэн предприятинуудые нэгэ доро ондоо тээшэнь (модо һайнтай газар) абаашаха хэрэг гараха бшуу.

КПСС-эй ээлжээтэ XXV съездые зарлаха тухай партиин ЦК-гай апрелиин (1975 он) Пленумэй болон энэ ехэ хуралдаанай хүндэлэлэй социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоолнууд республикын ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй политическэ болон ажалай эдэбхи үүсхэл улам дээшэлүүлһэн байна. Юһэдэхи табан жэлэй, тэрэ тоодо түгэсхэхы жэлэй түсэбтэ даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын, КПСС-эй съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Хэдэн лесхозуудай ба бригадануудай коллективүүд үнэтэ үүсхэл гаргажа, шэнэ социалис уялгануудые абаа.

Партиин ээлжээтэ съездын урда тээхи ажалай жагсаалда хабаадаһан Ивалгын, Заудинска, Хандагатайн, Түнхэнэй, Кикын, Кабанскын, Хориин ба Романовска лесхозуудай коллективүүд мүрысөөнэй манлайда ябана. Социалис мүрысөөндэ эрхим дүнгүүдые туйладаг тус коллективүүд нэгэнтэ бэшэ дамжуулгын Улаан туг хүртэһэн юм. Тэдэнэр табан жэлэйнгээ түсэбтэ даабаринуудые бүхы талаарнь бултанһаа урид дүүргэһэн байна.

Ивалгын лесхозой (директорынь Ю. П. Лопатин) коллектив илангаяа эрхим дүнгүүдые туйлаба. Эндэхи хүдэлмэрилэгшэд табан жэлэйнгээ даабариие бүри ноябриин 1-дэ — болзорһоонь хахад жэл урид дүүргэһэн юм. КПСС-эй ээлжээтэ XXV съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ энэ коллектив эдэбхитэйгээр оролсожо, түсэбһөө гадуур 45 мянган түхэригэй продукци бүтээн гаргаха зорилготой.

Республикын ой модоной ажахыда эбтэй эетэй, бэрхээр хүдэлмэрилэгшэд ажаллана. «Социалис мүрысөөндэ илагшэ» гэһэн тэмдэгүүдээр хэдэн арбаад хүн шагнагданхай. Тэдэнэй тоодо Заудинска лесхозой тракторист С. П. Полянский, жолоошон А. И. Иванов, Хурамхаанай лесхозой модо таригша С. Б. Бабаев, Витимэй лесхозой хүдэлмэришэн Г. Н. Хамцев, Ивалгын лесхозой хүдэлмэришэд В. И. Мельников, П. Ф. Камзолов болон бусад оролсожо, бүхы ажалшадта дэнэрһээ жэшээ абана.

Бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ оролсохо зуураа республикын лесхозуудай коллективүүд арбадахи табан жэлдэ амжалтатайгаар хүдэлхэ һайн үндэһэ һуури табихын түлөө үсэд шангаар оролдожо байна. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, бүтээгдэдэг продукциин шанар улам һайжаруулха, материал болон мүнгэ зөөри алмаха арга боломжонууд, нөөсэ элирүүлэгдэнэ. Буряад ороной ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэд байгша оной дүүрэтэр юһэдэхи табан жэлэй даабариһаа үлүү 1.590 мянган түхэригэй продукци бүтээн гаргаха зорилго урдаа табинхай.

Н. МЕДВЕДЕВ,
республикын ой модоной ажахын министр.

съездһээ съезд хүрэтэр

АРБАДАХИ ТАБАН ЖЭЛДЭ—ЭРХИМ АЖАЛ, ҺУРАЛСАЛ, ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛ

ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь В. РАДНАЕВАЙ хэһэн элидхэлһээ

— Арадай ажахые хур... түргэнөөр хүгжөөхэ хэ... тэ залуушуулай оруулдаг ...битын бүри ехэ болохынь ...ада ВЛКСМ-эй хүтэлбэ... ...ихы органууд эмхидхэлэй... ...итическэ ехэ хүдэлмэри ...улжа, энээндэ нүлөөлхэ, ...уу үетэнние габшагай ...алда зоригжуулха ёһотой, гээд нүхэр **В. Раднаев** ...дхэлээ эхилнэ.

Тоосоото үе соо ма... областиин ком... ...олой организаци улам ...жэһэн байна. XXVII ...ференциһээ хойшон... хоёр жэл тухай хуга... соо 111 мянган гэшүүд... болотороо ургаа. Тиихэ... эдэнэрэй хахадһаа олон... арадай ажахын элдэб ...баринуудай үйлэдбэри ...э сэхэ хүдэлжэ, комму... байгуулгын агуу хэрэг... ...оритой хубитаяа оруулна. ...мянган хүдэлмэришэн, ...00 колхозник, 4.930 ин... ...ер, техник болон хүдөө ...ын мэргэжэлтэд, 3.839 ...а болон врачнар... Гори... хүсэн даа!

...эхэтэй хамта зарим район ...н аймагуудай комсомо... организацинууд сэхэ үй... ...бэри дээрэ ажаллажа бай... залуушуулые ВЛКСМ-эй ...эдэ абалгаяа эрид доо... ...уулһан байна. ВЛКСМ-... Бэшүүрэй, Хэжэнгын, Со... ...скэ, Железнодорожно ...комуудта энэ сэхэ хабаа...

...эжэнгын аймагай Хүр... леспромхозой, Сулха... дунда һургуулиин, Зага... аймагай Эрхирэгэй ...озой, Советскэ районой ...ищеторгын комсомолой организацинуудта энэ ...г хэмһээ муугаар ...улагдана.

...дэ мэтын дутуу дунда... дээрэһээ үндэһэлэн, ...тобшолол хэмээр гээ... Нэн түрүүн залуушуул... ябуулагдадаг хүмүү... ...лгын ба политическэ хү... ...мэриие саашадань һайжа... ...лжа, союз доторой ажал ...улгаяа бүри гуримшуул... ...ютой бологдоно. Тиихын ...ада ВЛКСМ-эй райкомуу..., комсомолой комитедүү... хүдэлмэриие шэнээр ...гардаһан обком нарин хи... ...та доро абажа, улам һай... ...залан хүтэлбэрилхэ жэ... ...тэй.

...оюз доторой болон хү... ...жүүлгын хүдэлмэри саа... ...нь һайжаруулха хэрэг... ...омсомолой документнүү... һэлгэлгэ горитойгоор нү... ...нэ. Жэшээлхэдэ, байгша ... февраль — март соо ...юн комсомолой хамтын суглаанууд дээрэ «Комсомолой документнүүдые һэлгэлгэ тухай» ВЛКСМ-эй ЦК-гай бэшэгые зүбшэн хэлсэлгын болоходо, областной организациин бүридэлдэ ородог гэшүүдэй 83,4 процентнь байлсаһан, долоонойнь нэгэн үгэ хэлэһэн байха юм.

Гадна комсомолец бүхэнтэй хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэжэ, тэдэнэй хэлэһэн шүүмжэлхы ажаглалта, дурадхалнууд комсомолой эхин организацинуудай, райкомуудай хүдэлмэриие улам һайжаруулха хэрэгтэ горитойгоор нүлөөлөө.

Мүнөө үедэ хамта дээрээ 529 эхин организаци документнүүдые һэлгэлгээ эхилээд байна. Эдэнэй 277-ниинь энэ шухала кампаниияа дүүргээ. Тиигэжэ 30.637 хүн шэнэ биледүүдые абаһан болоно.

Союз доторой болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэри саашадань һайжаруулһанай ашаар залуушуулай эдэбхи үүсхэл дээшэлээ гээд тэмдэглэмээр. Юһэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые сүм дүүргэхын түлөө тэмсэл улам эршэдэнэ, олонхи промышленна предприятинуудай, колхоз, совхозуудай, эмхи зургаануудай комсомолой эхин организацинууд урдань табигдажа байгаа зорилгонуудаа амжалтатайгаар бэелүүлнэ.

Улаан-Үдын прибор бүтээлгын, авиационно, локомотив-вагон заһабарилгын заводуудай, нарин сэмбын комбинадай, Хориин аймагай Дээдэ-Тайлсын совхозой, Хориин леспромхозой, Хяагтын совхозой, Улаан-Үдын аймагай «Маяк», «Искра» колхозуудай, Бэшүүрэй совхозой, Яруунын аймагай Исэнгын совхозой, Шэнэ-Бэрээнэй заһабарилгын-механическа заводой комсомолой эхин организацинууд энэ талаар илангаяа ехэ амжалтануудые туйлаа.

Комсомолой хамтын суглаанууд гээшэ хүмүүжүүлхы, эмхидхэхы тон ехэ удха шанартай хэрэг гэжэ мэдээжэ. Суглаандаа һайнаар бэлдэжэ, сагай эрилтээр табигдаһан тон шухала асуудалнуудые үзэмжэдэнь табижа, эндэ абтаһан шиидхэбэринүүдэй хэр зэргээр бэелүүлэгдэжэ байһыень наринаар хинан шалгажа, бодото дээрэнь бэелүүлжэ байхада нүлөөлхы үүргэнь бүри горитой болохо жэшээтэй.

Сэлэнгын аймагай Бага-Холбоолжоной нүүрһэнэй уурхайда, Хэжэнгын аймагай Загаһатын совхоздо, Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо, Кабанскын аймагай асбоцементнэ хэрэгсэлнүүдэй заводто суглаануудта бэлдэхэ хүдэлмэридэ олон зон хабаадалсадаг байна. Харин суглаануудтань партийна, советскэ, ажахын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд байлсажа, үзэмжэдэнь табигдаһан асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Гэхэтэй хамта ВЛКСМ-эй Уставаар хараалагдаһан болзортоо суглаагаа үнгэргэдэггүй организацинууд манда үшөөл бии байһаар. Зарим суглаанууд бэлэдхэл муутайгаар, эдэбхигүйгөөр үнгэрнэ, абтаа болоһон шиидхэбэринүүдэй хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһаниинь хиналта доро абтанагүй.

Хойто-Байгалай аймагай «Северный» совхозой хоёрдохи отделениин, Яруунын аймагай Витимэй, Зэдын аймагай «Заречный», Хяагтын аймагай Мөөрөөшын совхозуудай, Хэжэнгын аймагай Худанай леспромхозой комсомолой организацинуудта энэ сэхэ хабаатай гээд нүхэр Раднаев тэмдэглэнэ.

Һургуулинуудта тематическа суглаануудые үнгэргэлгэ хэмһээ үлүү гарадаг болоод байна. Тиихэдээ тэдэнэй удхань комсомолшуудай үнэхөөрөө һонирходог асуудалнуудтай таарулагданагүй. Гадна абтаһан шиидхэбэринүүдэйнь юрэнхы, тодо бэшэ һэн тула, дүүргэлтыень хинан шалгахада хүшэр. Комсомолшуудай тоосоо зүбшэн хэлсэлгэ заншалта болоодүй гээд хэлэмээр.

Комсомолой Уставта оруулагдаһан зарим тэды хубилалтануудһаа уламжалан, областной организациин бүридэл ондоо болоо. Мүнөө үедэ 1390 эхин, 4.128 эхин эмхиин эрхэтэй организаци, комсомолой 419 бүлэг бии байна.

Улаан-Үдын, Сэлэнгын аймагуудай, Железнодорожно районой организацинуудта комсомолтоёо холбоо барисаагаа алдаһан ВЛКСМ-эй гэшүүд олон. Энэ ушар эхин организацинуудайнь хүдэлмэриин үшөөл муу байһые гэршэлнэ. Тиимэһээ ВЛКСМ-эй райкомууд эхин организацинуудые хүтэлбэрилгээ саашадань нарижуулха, һайжаруулха зэргэтэй болоно гээшэ. Шэнээр һунгагдаһан обком түс асуудалда онсо анхарал хандуулжа, тэрэнние шиидхэхэ талаар урагшатай хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ бэзэ гэжэ найдахаар.

Комсомолой хүтэлбэрилхы органуудта хамта дээрээ 17 мянга гаран эдэбхитэн һунгагдаа. Тиихэдээ 15 мянганиинь групкомсоргнууд, комсомолой комитедүүд болон бюронуудай гэшүүд болоно. Эдэнэрэй 47 процентнь хүдэлмэришэд, колхозникууд.

Комсомолой эдэбхитэдэй, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй бүридэл бүри һайжаржа байна. Жэшээлхэдэ, комсомолой эхин организацинуудай секретарьнарай 39,9 процентнь дээдэ гү, али дүүрэн бэшэ дээдэ һургуулитай. Дүн хамтадаа 2.143 залуу коммунист областной комсомолой организацида хүдэлнэ.

Гадна эхин организацинуудай секретарьнарай һэлгэсэ эрид доошолоо. Байгша ондо болоһон тоосоон ба һунгалтын үедэ 36,6 процентнь лэ һэлгэгдээ.

ВЛКСМ-эй Кабанскын, Прибайкалиин, Загарайн, Баргажанай райкомууд кадрнуудай асуудалда горитой анхарал хандуулдаг болоо. Эндэхи эхин организацинуудай секретарьнарай 50—55 процентнь залуу коммунистнууд юм.

Комсомолой эдэбхитэдэй һуралсалда тоосоото үе соо ехэ анхарал хандуулагдадаг болоо гээд нүхэр Раднаев онсо тогтоно. Кабанскын, Баунтын, Баргажанай аймагуудай комсомолой эдэбхитэдэй һургуулинууд энэ талаар баян дүй дүршэлтэй болонхой. Тиимэһээ ВЛКСМ-эй обкомой шэнэ бүридэл энэ дүй дүршэлыень тарааха талаар хүдэлмэри бүри эдэбхитэйтээр ябуулха зэргэтэй.

Гэбэшье зарим ушарта эдэбхитэдэй һуралсалые юрын заабари үгэлгөөр лэ хизаарлаха ушар үсөөн бэшэ дайралдана. Үгы гэбэл жэл соогоо 2—3 дахин нэгэ, хоёр үдэрэй семинар үнгэргөөд орхижорхихо гээшэ бахал тон буруу гээд һанагдана. Тиимэһээ шэнэ онол аргануудые энэ ушарта хэрэглэхэ, бэдэрхэ гээшэ тон шухала удха шанартай.

«Табан жэлдэ — залуушуулай габшагай ажал, дадал шадабари, бэдэрэлгэ» гэһэн уряа доро республикымнай залуу үетэн юһэдэхи табан жэл соо хүдэлөө гээд нүхэр Раднаев мэдүүлнэ. Энэ үе соо залуушуулай коллективүүдэй гаргаһан олон үүсхэл, хүдэлөөнүүд халуунаар дэмжэгдэжэ, үргэн дэлисэтэй социалис мүрысөөн Буряад орон доторнай дэлгэрээ һэн.

«Халаанайнгаа даабарие — 6,5 час соо», «Түрүүшүүлэй ажалай бүтээсые — залуушуулай коллективэй гэшүүн бүхэнэй нормо болгоё», «Жэлэй даабарие 9 һара соо», «Табан жэлэй түсэбые — 3,5 жэл соо» гэхэ мэтын үүсхэлнүүд залуу үетэнэй урма зориг, хүсэл эрмэлзэл бадараагаа. Тиигэжэ комсомол-залуушуулай 106 коллектив, 7.000 гаран залуу хүбүүд, басагад табан жэлэйнгээ даабарие дүрбэн жэл соо дүүргэжэ шадаһандань горитойгоор нүлөөлһэн юм.

Шэнэ-Бэрээнэй заһабарилгын-механическа заводой шлифовщик О. Заиграева, Улаан-Үдын оёдолой нэгэдэхи фабрикын оёдолшон О. Гребенщикова, Сэлэнгын аймагай Дэбээнэй һү һаалиин фермын һаалишан, Буряадай АССР-эй Верховно Совэдэй депутат Н. Лхамажапова болон бусад табан жэлэй түрүүшүүлэй дунда бии.

ВЛКСМ-эй алдар солын түүхын дэбтэртэ Буряадай областной комсомолой организациин, В. Базаровай, А. Ларионовой, Е. Бадмаевагай, Г. Усольцевой даадаг комсомол-залуушуулай коллективүүдэй алдарта ажал хэрэгүүд оруулагданхай. Гадна комсомол-залуушуулай 154 коллектив ВЛКСМ-эй ЦК-гай вымпелнүүдээр шагнагдаа һэн.

Онсолходо, комсомол-залуушуулай коллективүүдэй удха шанар нүлөөлхы үүргэнь мүнөө үедэ ехэ дээшэлээ гээд элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Шэнэ-Бэрээнэй заһабарилгын-механическа, Элхиин авто-заһабарилгын заводуудта, Сэлэнгын целлюлозо-картоной комбинадта, Бага-Холбоолжоной нүүрһэнэй уурхайда залуушуулай коллективүүд бүри олон болоо. Тоосоото үе соо республика доторнай 82 иимэ коллектив эмхидхэгдэжэ, бүхыдөө 500 гаран залуушуулай бригаданууд, участогуud, фермэнүүд, гүүртэнүүд, таһагууд хүдэлжэ байна.

КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө мүрысөөн мүнөө үедэ эршэ ехэтэйгээр дэлгэрээ. Тиихэдэ шэнэ үүсхэл, хүдэлөөнүүд олоор мүндэлнэ. Хориин леспромхозой А. Арефьевэй, Хүрбын леспромхозой **В. Калашниковай** даадаг комсомол-залуушуулай **бригаданууд байгша оной сентябриин нэгэндэ табан жэлэйнгээ даабари дүүргээд, түсэбһөө гадуур 92 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ уялга абаа.**

ЛВРЗ-гэй залуу хүдэлмэришэд ажалһаа сүлөө сагтаа 500 дүрбэлжэн метр талмайтай теплицэ баряа. БАМ-ай барилгашадай захил дүүргэнгээ, өөһэдынгөө хүсөөр табан вагон, хоёр локомотив заһабарилаа.

КПСС-эй XXV съездэ ВЛКСМ-эй зүгһөө барюулагдаха рапорт доро гараа табиха эрхэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөн үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдана. Улаан-Үдын «Электромашина» заводой Г. Борисюгэй, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай В. Афанасьевай комсомол-залуушуулай бригаданууд энэ хүдэлөөнэй манлайда ябана.

Жэшээлхэдэ, Галина Борисюгэй бригадын гэшүүд ажалайнгаа бүтээсые эрид дээшэлүүлжэ, гансал эрхим шанартай продукци гаргадаг болонхой. Мүнөө 1976 оной октябриин тоосоогоор ажаллажа байна.

Гэхэтэй хамта трамвайн управлениин, 3-дахи ГАП-ай, «Ремобувь» нэгэдэлэй, пивын, хирпиисын заводуудай комсомолой комитедүүд социалис мүрысөө эмхидхэлгэдэ хайша хэрэгээр хандадаг байха юм. Комсомол-залуушуулай коллективүүд ямаршье үндэһэгүй дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абана.

Хоорондоо мүрысэдэг зарим коллективүүд хэлсээ баталалгаар лэ мүрысөөгөө хизаарлана. «Мүрысөөнэй бюллетень», «Сахилгаан» хуудаһан, «Комсомолой прожекторэй» ханын һонин оройдоошье гаргагданагүй. Гадна комсомолой зарим организацинуудта мүрысөөндэ илагшадта барюулагдаха вымпелнүүд, мандадууд, тугууд үгы байха юм.

«Мал ажалда — комсомолой анхарал» гэһэн уряа хүдөөгэй залуушуулай нэрэ хүндынь хэрэг болоо гэбэл алдуу болохогүй гээд, нүхэр Раднаев сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэнэ. Хонишодоор, мал адуулагшадаар, һаалишадаар, адуушадаар улам олон залуу хүбүүд, басагад хүдэлдэг болоно байна. Бшуу.

ВЛКСМ-эй Зэдын райкомой уряагаар 100 гаран хүн хонишодоор эльгээгдээ. Комсомол-залуушуулай хонишодой 32 бригада хоорондоо мүрысэнэ. Ахалагша хонишод В. Базаров, В. Чупышев, В. Галсанов гэгшэд аха нүхэдһөө гээгдэнгүй, үндэр амжалтануудые туйлан хүдэлдэгөөрөө олондо мэдээжэ болоо юм.

Гэбэшье Хяагтын, Сэлэнгын, Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй **аймагуудта энэ хэрэгтэ анхарал багаар хандуулагдана.** Жэшээлхэдэ, Хяагтын аймагта хонишодой 240 бригада бии. Теэд комсомол-залуушуулай нэгэшье коллектив үгы. Бусадшье аймагуудтань 2—4 иимэ бригада бии тоотой. Энэ байдалтай эбсэжэ болохогүй гээд элидхэлшэ сэхэ заана. Тиимэһээ обкомой саашанхи ажал ябуулгын гол шэглэлнүүдэй нэгэн болохо ёһотой.

Ехэ һүнэй түлөө тэмсэл тоосоото үе соо бүри эршэдэһэн байна. Хаа хаанагүй комсомол-залуушуулай һү һаалиин фермэнүүд бии болгогдожо, тэдэнэй дунда дэлгэрһэн республиканска мүрысөөн нилээд эршэдээ. Түс мүрысөөнэй дүнгүүд һараа, квартал, жэл бүхэндэ гаргагдана, «Буряадай залуушуул» газетэдэ толилогдоно.

ВЛКСМ-эй обкомой гэшүүд А. Петрова (Мухар-Шэбэр), А. Газисова (Хори), Г. Лумбунова (Загарай) болон бусад залуу һаалишад энэ мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана.

Сэлэнгын аймагай Дэбээнэй, Хяагтын аймагай Хуторской комсомол-залуушуулай һү һаалиин фермэнүүд хоорондоо мүрысэдэг юм. Тиихэдээ бэе бэедээ ходо айлшалжа, бэе бэеынгээ ажалаар ходо һонирхожо, дүй дүршэлөө андалдажа байдаг. Иимэ хэмжээ ябуулгын үрэ дүн һайн байшоо. Түс коллективүүд табан жэлэйнгээ даабарие дүрбэн жэл соо түгэсхөөд, республикын комсомол-залуушуулай һү һаалиин фермэнүүдэй дунда эрхимлэжэ ябана.

Яруунын, Прибайкалиин, Загарайн аймагуудта иимэ коллективүүдые эмхидхэхэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандана гэжэ нэгэтэ бэшэ шүүмжэлэгдэһэн байха. Гэбэшье мүнөөшье байдалынь һайжараагүй байһаар. Тиимэһээ эндэхи залуу һаалишадай һү һаалчяа эрид доошолуулһаниинь гайхалгүй.

Ойрын сагта энэ хэрэгые һайжаруулха хэмжээнүүдые ВЛКСМ-эй обкомой хүдэлмэришэн болон хүдөөгэй залуушуулай таһаг (даагшань Д. Цырендондоков) абаха бэзэ гээд найданабди гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ.

Тарян ажалда нилээд олон залуу механизаторнууд хүдэлдэг юм. Түгэсхэхы жэлэй ургаса хуряалгада эдэнэр горитой хубитаяа оруулаа. Жэшээлхэдэ, Зэдын аймагай Борьёогой совхозой залуу комбайнер Николай Пенский 11 гара мянган, Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхозой механизатор Василий Фалилеев 8 мянга гаран центнер ороохо сохижо, тоогто оруулаа.

Энэ халуун хаһада комсомол-залуушуулай агрегадууд ехэ олоор эмхидхэгдэжэ, амжалтатайгаар хүдэлһэндэнь сэдьхэлээ ханангы байһанаа нүхэр Раднаев мэдүүлнэ. Хамта 1.023 иимэ агрегат тарялан дээрэ гараһан байгаа бшуу.

Бэшүүрэй аймагай ажахынуудта 125 агрегат хүдэлөө. Тиигэжэ 500-аад залуу хүбүүд, басагад Буряад оронной Эхэ орондоо тушааһан 200 мянга гаран тонно ороохоной урасхалда өөһэдынгөө горитой хубитые оруулжа шадаа ха юм.

Тоосоото үе соо залуушуулай научно-техническэ творчество саашадаа хүгжөө. Тиихэдээ үйлэдбэрие сүм оньһожоруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха зорилгонуудые бэелүүлхэ гол шэглэлтэй байһыень һайшаажа байһанаа нүхэр Раднаев мэдүүлбэ.

2.960 залуу уралан нарижуулагшад 2.067 дурадхал, ухаалан зохёолгын 11 мэдүүлгэ оруулжа, залуушуулай научно-техническэ творчествын бүхэсоюзна харалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай 199 залуу уралан нарижуулагша 272 дурадхал тоосоото үе соо үйлэдбэридэ хэрэглэжэ, 219 мянган түхэригэй мүнгэ зөөри алмаха арга боломжо олгоо.

Тобшолходо, тоосоото үе соо Буряад оронноймнай залуу үетэн габшагай ажалаараа, эрхим һуралсалаараа онсо шалгараа гээд элидхэлшэ мэдүүлнэ. Тиимэһээ арбадахи табан жэл соошье ажалайнгаа эршые һуладхангүй, түрэл партиингаа XXV съездые ажалай үндэр амжалтаар угтаха байһандань лаб найданабди гээд нүхэр Раднаев элидхэлээ түгэсхэнэ.

ЭЛИДХЭЛ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭЛГЭ

...ЛКСМ-эй обкомой нэгэ... секретарь В. Раднаевай ...тоосоото элидхэлые ...эн хэлсэлгын эхилхэдэ ...КСМ-эй горкомой нэгэдэ... ...екретарь **В. Тимашов** тү... ...эн үгэ абаһа.

— Улаан-Үдэ хотын ком... ...лой организаци тоосоото ...о улам бэхижэжэ, 10 ...гаад залуушуул зэргэ... шэнээр жагсаһан байна, ...ээд тэрэ үгээ эхилнэ. ...Юһэдэхи табан жэлые ...ай үндэр амжалтанууд... ...ар түгэсхэхын тула ...эл хотымнай залуу ...габшагай һайнаар ...лаа.

...азаводой О. Кудряшо... даадаг комсомол-залуу... ...ай бригадын гаргаһан ...н жэлэй даабарие 3,5 ...соо дүүргэе!» гэһэн ...лые халуунаар дэмжэ... залуушуулай ажалша ...ктивүүд горитой амжал... ...дые туйлаһан байна. ...жэ М. Калашников, Д. ...адашиева. Н. Томилина ...бусадай даадаг комсо... ...алуушуулай бригада... ...хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, ...тэ табан жэлэйнгээ даа... ...уудые 3,5 — 4 жэл соо ...эһэн байна.

...ын комсомолой эрхи... ...рхим 40 хүбүүд, басагад ...оронойнгоо ниислэл ...а хото ошожо, Илал... ...угай дэргэдэ фото-зура... ...ихуулаа. 7000 гаран хүн ...жэлэй залуу гвар... гэһэн ВЛКСМ-эй ЦК-... ...мдэгээр шагнагдаа. 10 гаран хүн «Коммунис ...й ударник» гэһэн хүн... ...нэрэ зэргэдэ хүртөө.

...соото үе соо комсомо... ...айкомуудай, эхин орга... ...нуудай болон комсо... ...алуушуулай коллекти... дунда үргэн дэлисэ... ...иалис мүрысөөн дэлгэ... ВЛКСМ-эй Советскэ, ...нодорожно районно, ...бүтээлгын, шэлэй ...оруулагдамал заводу... ...арин сэмбын комбина... ...орпромторгын, барилга... ...алгын 834-дэхи, 397-...оездуудай комсомо... организацинууд нэ... ...эшэ түс мүрысөөндэ ...эжэ, дамжуулгын ...тугта хүртэдэг һэн.

...шье, эхин организаци... дунда ябуулагдадаг ...энэй эмхидхэлдэ го... дутуу дунданууд ушар... ...жэ тэмдэглэхэ хэрэг... ...эшээлхэдэ, мүнөө дээ... ...сал район доторoo мүрысэнэ. Гадна мү... ...эй гурим һанаһанда ...р һайн бэшэ гэжэ мүн ...онобди. Тиимэһээ саашадаа хотын эхин организацинуудай дунда дэлгэрхэ мүрысөөнэй гурим зохёохо талаар ехэ юумэ хэжэ байнхайбди.

Комсомолой документнүүдые һэлгэлгын хэр зэргээр ябажа байһан тухай хэдэн үгөөр хэлэхэ дуран хүрэнэ. Мүнөө үедэ һэлгэлгээ эхилһэн 129 эхин организациин 81-ниинь энэ хэрэгээ түгэсхөөд байна. Гэбэшье энэ шухала кампаниин дүүрэтэр оройдоо жэл үлүүтэйхэн сагай үлөөд байхада, Улаан-Үдэ дотор бии байһан комсомолой бүхы организацинуудай оройдоол гурбанайнь нэгэ хубиин һэлгэлгээ дүүргэһэниинь һанаа зобооно. Тиимэһээ энэ талаар эмхидхэлэй-политическэ горитой хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхээр бидэ хараалнабди.

Хонин ажалые шефтээ абаха гэжэ Зэдын аймагай комсомолой организаци хэдэн жэлэй саана шиидэһэн юм гээд эндэхи ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь **А. Бунов** хэлэнэ. Тиихэдээ залуушуулые хонин ажал дээрэ олоор хүдэлгэдэг болохын тулада эмхидхэлэй, ойлгууламжын ехэ хүдэлмэри ябуулагдаа. Тиигэжэ горитой амжалта туйлагдаһан байна.

Хэрбээ 1974 ондо комсомол-залуушуулай хонишодой 21 бригада аймаг соо бии байһан һаа, 1975 ондо эдэнэй тоо 35-да хүрөө. Борьёогой совхоздо, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо энэ талаар ехэ юумэн хэгдэнхэй.

Залуу хонишод В. Чупышев, В. Цыретаров, Г. Морозов болон бусад жэлһээ жэлдэ улам ехэ амжалта туйлажа, түрүүшүүлэй тоодо ходо оролсодог болоһоор олон жэл боложо байна.

Түл абалгын үеэр 500 гаран залуушуул хурьгашадаар хүдэлдэг. Зариманиинь жэл бүхэндэ энэ ажалда ябажа, нилээд дүршэлтэй болоһон зон ааб даа.

«Мүнөөдэрэй хурьгашан — үглөөдэрэй хонишон» гэһэн уряа доро хурьгашадаар эрхимээр хүдэлһэн залуушуулые хабар — май соо суглуулжа, слёт үнгэргэдэг заншалтайбди. Үнэхөөрөөшье, хурьгашанаар хэдэн жэл соо хүдэлөөд, эрхим хонишод болоһон хүнүүд манда олон. Тиимэһээ слёдоймнай уряа тиимэшье дэмы юумэн бэшэ гэжэ һанагдана.

Комсомол-залуушуулай коллективүүд залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ нангин хэрэгтэмнай ехэ туһа хүргэхэ хүсэн болоно. Имагтал коллектив дотор хүн хүмүүжэдэг гэһэн А. Макаренкын үгэнүүд манай хүтэлбэри болохо ёһотой бшуу. Тиимэһээ иимэ коллективүүдые олоор эмхидхэжэ, тэдэниие бэхижүүлхые яһалашье оролдонобди.

Тиигээд эдэнэрэй дунда үргэн дэлисэтэй социалис мүрысөө дэлгэрүүлжэ, дүнгүүдыень саг соонь гаргажа, олондо мэдээжэ болгожо байбал, энэ талаар үзүүлдэг нүлөөлхы үүргэнь горитойгоор дээшэлхэ бшуу. Жэшээлхэдэ, түгэсхэхы жэлэй таряа хуряалгада комсомол-залуушуулай 153 агрегат хүдэлжэ, 1975 оной үндэр баян ургасые гээлтэ хоролтогүйгөөр, богони болзор соо хуряажа абаха хэрэгтэ горитой хубитаяа оруулһан байна. Тиихэдэ залуу комбайнернууд Г. Леонов, Н. Пенский гэгшэд 11 мянган центнер ороохо түс түстаа сохижо, «Ажалай габьяагай түлөө» гэһэн ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй тэмдэгээр шагнагдаа. **Үшөө 10 хүн «Табан жэлэй залуу гвардеец» гэһэн тэмдэгтэ мүн лэ хүртөө.**

Эдэ мэтын ехэ амжалтанууд социалис мүрысөө һайнаар эмхидхэһэнэй ашаар туйлагдаа гэжэ онсо тэмдэглэмээр. Гэбэшье энэ хэрэгтэ үшөөл горитой дутуу дунданууд ушарна. Олон ушарта хэгдэһэн ажалай, гаргагдаһан продукциин шанар мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргалгын үедэ хараада абтанагүй.

«Мир» колхозой, «Заречный» совхозой, «Бурводстрой» трестын нүүдэл оньһожоруулагдамал Зэдын колоннын комсомолой организацинууд энэ талаар мүртэй юумэ хээгүй байһаар. Тиимэһээ эдэ мэтын дутуу дундануудые саг дары усадхажа, арбадахи табан жэлые амжалта түгэсөөр угтажа, КПСС-эй XXV съездэ ажалай үндэр бэлэгүүдые барюулхын түлөө тэмсэхэ зорилго манай урда тобойсо гарана.

Авиационно заводой комсомол-залуушуулай бригадые даагша **М. Калашников** комсомол-залуушуулай коллективүүдэй хүмүүжүүлхы үүргэ тухай онсо тогтобо. Тиихэдээ өөрынгөө бригадын жэшээ дээрэ энэ асуудалые тоб гэмэ эли болгон харуулаа.

1967 ондо түс бригада эмхидхэгдээ юм. Тиихэдэ дунда жинрэй тоотой ябадаг һэн. 1971 ондо М. Калашников бригадираар томилогдобо. Тиихэдэл бригадын коллектив сүм бүридхэгдэжэ, үндэр амжалтануудые туйлажа шадахаар болоо гэжэ элирээ.

Юһэдэхи табан жэлые 3,5 жэл соо дүүргэхэ гэһэн О. Кудряшовой бригадын үүсхэлые түс коллектив нэн түрүүн дэмжэжэ, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаһан юм. Тиихэдээ халаанайнгаа даабарие 140—145 процент ходо дүүргэжэ, 1500 түхэригэй алмалта, арьбалалта туйлаха уралан нарижуулгын дурадхалнуудые оруулха зорилго урдаа табяа һэн.

Гадна энэ дүрбэн жэлэй турша соо хүмүүжүүлхэдэ хүшэр дүрбэн хүбүүдые бригададаа абажа, электрогагнууршадай мэргэжэл тэдэндэ олгоһон юм. Тэдэнэрэйнь арай шамайхан гэжэ найман класс дүүргэһэн хүбүүд байгаа. Харин мүнөө эдэнэр дунда һургуули дүүргээд, сэрэгэй уялгата албанда татагданхай. Тэдэнэртээ холбоогоо мүнөөшье алданагүйбди гээд М. Калашников хэлэбэ.

Мүнөө бүхы түсэб, уялгануудаа дүүргээд байхадаа, залуушуулай коллективүүдэй горитой аша туһа асарха байһые лаб хэлэхэ дүүрэн эрхэтэй байһанаа М. Калашников тэмдэглээ. Юуб гэхэдэ, залуу зон үндэр ехэ хахарюусалгатай байһанаа хүсэд ойлгожо, «Булта нэгэнэй түлөө, нэгэн бултанай түлөө» гэһэн үгэнүүдэй гүнзэгы удхатай байһанние ойлгоно ха юм. Тиихэдээл үндэр амжалтануудые туйлана, аха нүхэдһөө гээгдэнэгүй бшуу.

Имагтал авиационно заводто залуушуулай олоороо хүдэлдэг һэн тулань комсомол-залуушуулай коллективүүдые эмхидхэлгэ горитой удха шанартай болоно. Тиимэһээ анхарал ехээр хандуулагдадаг байһаниинь гайхалгүй.

Мүнөө хамта дээрээ 82 иимэ коллектив завод дотор бии. Эдэнэй дунда эмхидхэгдэһэн социалис мүрысөө хүтэлбэрилхэ комсоргнуудай совет бии болгогдоо. Тиигэжэ үйлэдбэри дээрэ ажаллажа байһан бүхы залуу хүдэлмэришэд комсомолой комитедэй хараа соохоо гарахагүй жэшээтэй болоно гээшэ.

Гэбэшье иимэ туһатай, аша үрэ ехэтэй хэрэгтэ дутуу дунданууд үгы гэхын аргагүй гээд үгэ хэлэгшэ онсолно. Нэн түрүүн комсомол-залуушуулай коллективүүдые эмхидхэхэдээ, үйлэдбэриин онсо шэнжэ шанарые хараадаа абаха тон шухала. Гадна түс асуудалые цехэй, участогай, заводой захиргаантай суг заабол шиидхэлгэ мүн лэ шухала байна.

ВЛКСМ-эй горком, обком Улаан-Үдэ хотын, республикын комсомол-залуушуулай коллективүүдэй дунда дүй дүршэлөө андалдаха ажал ябуулгые гуримшуулжа, слёдуудые гү, али зүблөөнүүдые үнгэргэжэ байдаг һаань, алишье талаһаа туһатай байха һэн гэжэ М. Калашниковай хэлэһэниинь тон зүб.

— Манай ажахы механизаторнуудай кадрнуудаар ехэ дуталдадаг,— гээд Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизатор **С. Арабжаева** үгэеэ эхилнэ. — Манда техническэ мэргэжэл олгодог училищиин биншье һаань, залуушуул тэндэ һураха ехэ дурагүй байдаг. Юундэ тиигэнэ гээшэб гэһэн асуудал эрхэ бэшэ гарана. Түс училищи шофернууд болон механизаторнуудые бэлдэдэг. Мүнөө үеын эрилтые дүүрэн хангамаар кабинедүүдтэй, мэргэжэл шадабаряар түгэс багшанартай. Одоол һура гэмэл гээшэ. Тиимэһээ залуу зоной үшөө һургуулида һуража байхадань, срээдүйнгөө мэргэжэл шэлэхэ ябадалдань багаар туһална гээшэ ха гэһэн тобшолол хэмээр. Энэ хэрэгтэ анхаралаа онсо хандуулха шухала. ВЛКСМ-эй обком түс асуудалые шиидхэхэ талаар зохисотой хэмжээнүүдые абаха бэзэ гэжэ найдажа байһанаа нүхэр Арабжаева мэдүүлээ.

Комсомолой областной XXVII конференци дээрэ Мухар-Шэбэрэй аймагай түлөөлэгшэ, трактористка Г. Забровская басагадые механизаторай мэргэжэл шудалхыень уряалһан юм. Энэ уряаень манай классай басагад анхаралдаа абажа, һайнаар бодожо үзөөд, Хэрэнэй хүдөөгэй ПТУ-да орожо һураха гэжэ шиидэһэн юм. Училищияа дүүргэһэнэйнгээ һүүлдэ эхэнэрнүүдэй тракторна бригада эмхидхэхэ гэһэн үүсхэл гаргахадамнай, ВЛКСМ-эй комитет, партком, правлени халуунаар дэмжэжэ, ехэ туһа хүргөө һэн. Тиихэдээ бригадыемнай даагшаар үнинэй дүй дүршэлтэй механизатор Ц.-Х. Мункуевае табиһан юм.

Маанад 25 гектар газарта огородой эдеэ тарянабди. Түрүүшымнай энэ жэлдэ горитой бэрхэшээлнүүд ушараа. Гэбэшье, аха заха зоной туһаламжаар тэдэнээ дабажа, амжалтатайгаар хүдэлжэ шадаха байһандаа батаар этигэнэбди.

Үгынгөө түгэсхэлдэ нүхэр Арабжаева республикын басагадта хандаа. «Эрэ хүнһөө дутуугүйгөөр механизаторай ажал хэжэ шадаха байһандаа этигэн, басагад зоримгойгоор тракторта һуугты» — гэхэдэнь, зал соо һуугшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаһан байна.

— Арбадахи табан жэл эрхим шанарай түлөө тэмсэлэй табан жэл болохо. Тиимэһээ манай заводой комсомолой комитет энэ асуудалда горитой анхарал хандуулна гээд,— прибор бүтээлгын заводой хүдэлмэришэн **Т. Соснина** мэдүүлбэ.

Тирасполиин оёдолой фабрикын комсомолшууд болон залуушуулай үүсхэл халуунаар дэмжэһэн залуу прибор бүтээгшэд гаргагдажа байһан продукциин шанар һайжаруулха талаар горитой амжалтануудые туйлаа.

Нэн түрүүн ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандадаг, продукци ехээр гаргахые эрмэлзээд лэ шанартань анхарал хандуулдаггүй хүнүүдтэй шанга тэмсэл дэлгэрээ. Жэшээлхэдэ, комсомолка Рогожина ехэ продукци гаргахые оролдоод, ехээр голодоһо гаргаһан юм. Тиихэдэнь комсомолой хамтын суглаан дээрэ энэ ушарые зүбшэн хэлсэһэн, энээнһээ уламжалан ехэ хөөрэлдөөн болоһон байгаа. Тэрээнһээ хойшо нүхэр Рогожина иимэ ябадал гаргахаяа болёо.

«Эрхим шанарай бригада» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэл манай заводой комсомол-залуушуулай коллективүүдэй дунда үргэнөөр дэлгэрээ. Тиихэдээ продукциин шанар эрид һайжаруулха талаар ехэ юумэн хэгдээ һэн. Энээнэй ашаар өөрын шанарай тамгатайгаар хүдэлдэг залуу хүдэлмэришэд манай заводто улам олошорно. Мүнөө үедэ 100 гаран хүн иимэ үндэр найдабарида хүртөөд байна.

Жэшээлхэдэ, нүхэр Соснинагай хүдэлдэг бригадын 7 гэшүүн өөрын шанарай тамгатай болонхой. Бүхыдөө бригадань гаргаһан продукциингаа 99,8 процентые гансал «эрхим» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр тушаана. Энэ баримтые нёдондоной энэ үетэй сасуулха болоо һаа, гурбан процентээр шахуу ехэ болоно.

Эгээл эдэбхитэй, эрхим комсомолшуудһаа бүридэһэн арадай хинагшадай бүлэг энэ талаар амжалтатай хүдэлмэри ябуулна. Залуушуулай коллективүүдэй гаргаһан продукцинь нэн түрүүн тэдэндэ харуулагдаад, техническэ хиналтын таһагай хүдэлмэрилэгшэдэй анхаралда табигдана ха юм.

Ингэжэ залуу прибор бүтээгшэд продукциин шанар эли бодо һайжаруулһанай ашаар 400 мянган түхэригэй продукци жэлэй дууһатар түсэбһөө гадуур гаргаха арга боломжотой болоо гээд нүхэр Соснина тэмдэглэнэ.

Манай үеын агуу барилга болохо БАМ-ай залуу барилгашадай түлөөлэгшэ, 11-дэхи тоннельнэ отрядай слесарь **В. Войтюк** трибунада гаража ерэбэ.

Мүнөө үедэ эндэхи барилгын участогуудта 2000 гаран хүнһөө бүридэһэн 17 эхин организаци шэнээр бии болгогдоод байна. Эдэнэр хүшэр хүндэ бэрхэшээлнүүдые лабан, гүрэн түрын удха шанартай түмэр харгы барилгада хабаатай хүдэлмэри бүтээнэ. Тиихэдээ габшагай һайн ажалаараа алдар сууда гарана гээшэ. «Би барилгын эзэнби» гэһэн уряа доро БАМ-ай залуушуулай коллективүүд мүрысэнэ. Барилга-хабсаралгын 575-дахи поездын нүхэд Гольцов, Рябков, Кузьмин гэгшэдэй даадаг бригаданууд эрхимлэнэ. Жэшээлхэдэ, нүхэр Кузьминай даадаг бригада Социалис Ажалай Герой, суута барилгашан Злобинной арга хэрэглэн ажаллаха зуураа, хүдэлмэриеэ гансал эрхим шанартайгаар хэжэ, саг соонь ашаглалгада тушаадаг һайн заншалтай. Мүнөө хүүгэдэй сад-ясли барижа байна. Тиихэдээ КПСС-эй XXV съездын нээгдэхэ үдэр түлхюурыень хүүгэдтэ барюулхаар зоригжонхой.

Үгынгөө түгэсхэлдэ нүхэр Войтюк хэдэн шүүмжэлхы ажаглалта хэбэ. БАМ-ай барилгын холын участогуудта соёлой хүдэлмэрилэгшэд, лекторнүүд ехэ үсөөн ошодог юм ха.

Гадна нишэ эльгээгдэдэг габшагай барилгын отрядууд муугаар бүридхэгдэдэг байна. Жэшээлхэдэ, һая Казахстанһаа ерэһэн бригадын бүридэл соо оройдоо нэгэ модошо дархан байгаа бшуу. Харин мүнөө шулуушад, модошо дархашуул, штукатурмалярнууд эгээл хэрэгтэй мэргэжэлтэд.

«Комсомолой прожектор» хадаа оршон байгаалие хамгаалха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха ёһотой гээд ВЛКСМ-эй Кабанскын райкомой нэгэдэхи секретарь **В. Котов** онсо тэмдэглэбэ. Тиимэһээ Байгал шадар оршодог промышленна предприятинуудай комсомолой комитедүүд энэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулха ёһотой гэжэ хэлэһэниинь тон зүб.

— Нийтын эдеэ хоолой предприятинуудта кадрнууд ехээр дуталдана,— гээд, Улаан-Үдын нэгэдэхи столовын кондитер **Е. Дамбинова** мэдүүлнэ.— Энэ асуудалда ВЛКСМ-эй обком, горком, райкомууд онсо анхарал хандуулжа, һая һургуулияа дүүргэһэн хүбүүд, басагадые комсомолой путевкоор манда эльгээжэ байдаг һаань, һайн һэн. Гадна залуу тогоошодой, кондитернуудай, официантнуудай байха хамтын байрануудые, мүн саад, яслинуудые баридаг болоо һаань, бүришье һайн байха һааб даа. Юуб гэхэдэ, нийтын эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха хэрэгтэ энэ горитойгоор нүлөөлхэ байна бшуу.

Тарланай, үбһэ ногооной саг үргэлжын тогтууритай баян ургаса абадаг болохын тулада һүүлэй үедэ ехэ юумэн хэгдэнэ. Тиимэһээ комсомол-залуушуулай лугомелиоративна отрядуудые эмхидхэхэ тон шухала гээд ВЛКСМ-эй Бэшүүрэй райкомой нэгэдэхи секретарь **В. Серебренников** хэлэнэ. Тиихэдээ эдээндэ газар даалгажа үгөөд, түхэреэн жэл соо хүдэлгэдэг болоо һаань, алишье талаһаа туһатай байха зэргэтэй.

Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хонишон **А. Бараднев**, Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министр **С. С. Дмитриев**, Улаан-Үдын 14-дэхи дунда һургуулиин һурагша **Т. Булдаева**, сэрэгэй алба хаагша **А. Говоров**, Буряадай хүдөө ажахын институдай студентка **М. Малакшинова**, нарин сэмбын комбинадай нооһо илгагша, РСФСР-эй Верховно Совэдэй депутат **Л. Глушкова**, Закаменск хотын 14-дэхи ГПТУ-гай һурагша **О. Миронова** гэгшэд элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаа.

ВЛКСМ-эй ЦК-гай секретарь **Д. Н. Филиппов**, КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев** гэгшэд конференциин хүдэлмэридэ хабаадалсажа, үгэ хэлээ.

Удаань ВЛКСМ-эй обком, областной комсомолой организациин шалгалтын комисси һунгагдаба.

БАРГАЖАНАЙ БАР ТАЙГА СОО

ФОТОРЕПОРТАЖ

Баргажанай коопзверопромхоздо ан үсхэбэрилдэг участок бии юм. Эндэ 490 халтар хара, хойто зүгэй 240 сэнхир сагаан үнэгэн үсхэбэрилэгдэнэ. Тус участогай ан үсхэбэрилэгшэд сагаан үнэгэдые һаянай тэжээжэ захалаа.

Ан үсхэбэрилэгшэдэй тон харюусалгатай хаһань — ангай арһа бэлдэжэ тушаалга юм. Тэрэнь ноябрь, декабрь һарануудһаа болодог. Эгээл энэ үедэ коопзверопромхозой хүдэлмэришэдэй, илангаяа ангай фермын ажалшадай хэрэг хоёр халаанаар эмхидхэгдэнэ. Арһа һайнаар хатаажа, голодоһогүйгөөр, һайн шанартайгаар тушаахын тула хүн бүхэн оролдодог гээшэ.

Мүнөө халтар хара 2188 үнэгэнэй, 616 сагаан үнэгэнэй арһан тушаагдаад байна. Мэргэжэлтэдэй һайнаар тэжээһэн ангай арһан уласхоорондын дэлгүүр дээрэ үндэрөөр сэгнэгдэдэг.

Дүй дүршэлтэй ан үсхэбэрилэгшэд Надежда Постнякова, Людмила Цивилева, Татьяна Яковлева, Татьяна Козулина, бригадир Клавдия Цивилева гэгшэд энэ табан жэл соо бүтээсэтэйгээр ажаллаа.

— Гүлгэдыень гарзада оруулхагүйн, эхэнүүдыень һайнаар харууһалхын тула ан үсхэбэрилэгшэд гүлгэлхэ үедэнь улам оролдосотойгоор харууһална. Тэжээл, хоолоолгодонь онсо анхаралаа хандуулдаг,—гэжэ коопзверопромхозой директор Сергей Васильевич Шаров хөөрэнэ.

Коопзверопромхозой ангуушад байгша ондо 430 булга тушааха түсэбтэй. Штатна 40 ангуушан мүнөө 200 гаран булга тушаагаад байна. Иван Алексеев, Владимир Гуселетов, Михаил Агафонов, Анатолий Ларионов гэгшэд коллектив соогоо мэдээжэ болоһоор үнинэй.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Ан үсхэбэрилэгшэ Валентина Яковлева. 2 Ангай клеткэ-байранууд.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

СПОРТ

«ИИМЭ «ТУЛАЛДААНУУДЫЕ» ҺАЙШААНАБДИ...»

ЦСКА, «Крылья Советов» командануудай хоккеистнүүдэй НХЛ-эй түрүү бэрхэ профессиональна клубуудтай декабрь һарын һүүл багта, январиин эхеэр уулзажа наадахаяа байһан тухай мэдээсэлнүүд Канадын, Америкын газетэнүүдэй хуудаһануудта үргэнөөр толилогдоно.

Канадын хүн зон эдэ уулзалгануудые тэсэжэ ядан хүлеэжэ байна гэхэдэ, алдуу болохогүй. Найман нааданай 7-нойнь США-гай хото городуудта үнгэргэгдэхэ байгаашье һаань, «Нью-Йорк рейнджерс», «Монреаль Канадиенс», «Бостон брюинс». «Филадельфия флайерс» гэжэ командануудтай ЦСКА-гай уулзалгануудые, «Крылья Советов» — «Буффало сейбрс» командануудай наадые Канадын телевидени харуулха байна.

Болохоёо байгаа наадануудай, эдэнэй түнгүүд, СССР-эй ба Канадын хоккейн эрхим түрүү мастернуудай хоорондо болохо мүрысөөнүүд тухай Канадын хэблэлэй хуудаһануудта үргэнөөр бэшэгдэнэ, радио ба телевиденеэр дамжуулганууд хэгдэнэ.

Совет спортсменүүдэй НХЛ-эй командануудтай уулзалга хоккей наадые бүри һонирхолтой, удха түгэлдэр болгохо байна гэжэ Национальна хоккейн лигиин (НХЛ) президент Кларенс Кэмпбэлл мэдүүлээ. «Канадын профессиональна хоккей энээнһээ хойшо гансаардангы таһархай байхаяа болибо, — гэжэ тэрэ хэлээ. — Дэлхэйн түрүү бэрхэ хоккеистнүүдтэй уулзан, хүсэеэ туршажа, дүршэл шадабаряа улам нарижуулан үргэдхэхэ байнабди».

ЦСКА, «Крылья Советов» командануудай НХЛ-эй эрхим түрүү клубуудтай уулзалга хадаа хоккеистнүүдэй эгээл гоё һайхан нааданай, мэргэжэл шадабариин харалга, һонирхолтой, гоё һайхан, үнэн сэхэ тэмсэл боложо үнгэрхэ юм гээд этигэн найдажа байһанаа Кларенс Кэмпбэлл мэдүүлбэ.

«Хэрзэгы шэрүүнээр бэшэ, харин нааданай гоё һайхан техникэ, бэлиг шадабаряа харуулан мүрысэхэ заабари бүхы командануудтаа үгэһэн байнаб» — гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Иимэ захяа заабариин тэдээндэ ямараар нүлөөлхэ байһыень һаяар эхилхэ нааданууд гэршэлнэ бэзэ.

Канадын газетэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, НХЛ-эй командануудэдэ мүрысөөнүүдтэ эдэбхитэйгээр бэлдэжэ байна. НХЛ-эй дээдын шанда — «Стэнлиин кубогта» хүртэһэн «Филадельфия флайерс» гэжэ клубай тренер Фрэд Шеро «Торонто стар» газетын корреспондентэй хөөрэлдэхэдөө, 1972, 1974 онуудта СССР-эй суглуулагдамал командын Канадын хоккеистнүүдтэй хэһэн уулзалганууд тухай кинофильмнүүдые командымнай бүхы хоккеистнүүд шэнжэлэн хаража байна гэжэ тэмдэглээ.

«Мүрысөөндэ бодомжотойһайнаар бэлдэжэ байнабди», — гэжэ Шеро хэлэбэ. — Манай бүхы хоккеистнүүд һайн бэлэдхэлтэй, харюусалгата уулзалгада наадахаар бэлэн».

ЦСКА-гай хоккеистнүүд США-да «Нью-Йорк рейнджерс» гэжэ командатай түрүүшынгээ уулзалга хэхэдээ, мэдээжэ добтологшо Фил Эспозитатай ушарха байна. Командын хамгаалагша Кэрол Вадна гэгшэтэй хамта тэрэнние Нью-Йоркын командын гурбан хоккеист Брэд Парк, Жан Рателл, Джо Занусси гэгшэдтэй «Бостон брюинс» гэжэ клубай ээзэд һэлгэһэн байгаа.

Бостоной командын хүтэлбэрилэгшэд алдуу гаргаа гэжэ гэршэлхые Фил Эспозитын оролдохо байһаниинь элитэ. Мүнөө наадан бүхэндэ тэрэ шайба сохижо оруулна, нүхэдтөө эдэбхитэйгээр туһална. Тэрэнние «Нью-Йорк рейнджерс» командын капитанаар һунгаа.

НХЛ-эй түрүү бэрхэ хамгаалагша, добтологшо гэжэ тоологдодог Бобби Орртой совет хоккеистнүүд елүүр дээрэ уулзаха тээд ядалсана. Гэмэлтэһэн дээрэһээ тэрэ 1972 ондо суглуулагдамал командын бүридэлдэ ороод, наадажа шадаагүй һэн. Харин мүнөө тэрэ хүлөө табадахяа гэмтэжэ, СССР-эй, США-гай ба Канадын хоккеистнүүдтэй наадахыень адаглан хараха баатай болобо.

Хэды үнэтэй байгаашье һаань, бүхы уулзалгануудай биледүүд үни хада худалдагдаа гэжэ НХЛ-эй клубуудай хүтэлбэрилэгшэд мэдүүлнэ.

«Хоккей наадые хорин жэл сооошье хараагүй хүнүүд ЦСКА-гай ба «Монреаль Канадиенс» командануудай мүрысэхыень харахаар хүсэнэ», — гэжэ Канадын командын хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн Клод Мутон хөөрэбэ.

Шэнэ жэлэй үдэшэ үнгэргэгдэһэн «Монреалиин хоккеистнүүдэй түүхэдэхи зүрхэ хүдэлгэмэ, эгээл һонирхолтой уулзалга» хаража шадахын тула «Форум» гэжэ спортын залда орожо шадаагүй хүнүүдэй, бүхы айлшадай хэдэн телевизор худалдажа абаа һаань, һайн байгаа гэжэ Монреалиин «Газетт» газетын спортын шэнжэлэгшэ Джон Робертсон дурадхана.

Канадын хоккей нааданда дуратайшуул дэлхэй дээрэхи эгээл эрхим бэрхэ хоккеистнүүдые һаяар хаража шадаха байна гэжэ Торонтын «Глоб энд мейл» газетэ тэмдэглэнэ. 1972 ондо Канадын суглуулагдамал командада ороһон 10 хүн НХЛ-эй клубуудай бүридэлдэ орохо. СССР-эй суглуулагдамал командын хоккеистнүүд совет командануудта үсөөн гэжэ газетэ мэдээсэнэ.

Шанга, һонирхолтой наадан эхилхэнь. Иимэ «тулалдаануудые» канадынхид һайшаана. Ушарынь юуб гэхэдэ, эдэмнай хүршэ хоёр оронoй арадуудай хоорондохи хани барисаае улам бэхижүүлхэ байна бшуу.

И. МИРОНОВ.
(ТАСС).

Оттава.

ЮРИСТ БОЛОХО дуратай һаа...

Чекист, мүрдэлгын инспектор, мүрдэгшэ, милициин хүдэлмэрилэгшэ гээд хэлэхэдээ, хүсэн түгэлдэр Эхэ оронойнгоо аша туһые, аюулгүй байдалые, коммунис байгуулалтын пионернүүд болгошо Советүүдэй оронoй эрхэтэдэй элүүр энхые үдэр һүнигүй, сагай ямаршье уларилда һэримжэтэй хёрхоор сахин хамгаалдаг мэргэжэлтэй хүнүүд тухай дурдана гээшэбди. Хүн бүхэн кинодо, уран һайханай литературада, бодото ажабайдалдаа иимэ хүнүүдтэй уулзаһан байха. Дотоодын хэрэгүүдэй органуудай хүдэлмэрилэгшэдэй ажал хүдэлмэри һонирхолтой, янза бүриин байхаһаа гадна, хүндэтэйшье, хүшэр хүндэшье юм гэжэ бидэнэр һайн мэдэнэбди. Юуб гэхэдэ, эгэршэгүй эрэлхэг зоригтой, һайн һайхан абари зантай, юунһээшье сухарихагүй урма зоригоор түгэлдэр, баатар шэнги ба хүсэтэй, гүн гүнзэгы эрдэм һургуулитай байхыень тэдэнэртэ эрилтэ табигдана бшуу.

Түрэл Коммунис парти, Совет правительство дотоодын хэрэгүүдэй органуудай ажал ябуулгада, эрхим мэргэжэлтэдые бэлдэлгэдэ, тэдэнэрэй ажабайдал, ажал болон һуралсалай эрхэ байдалые һайжаруулгада, бэлиг шадабариинь дээшэлүүлгэдэ һүүлэй жэлнүүдтэ ехэхэн анхарал хандуулдаг болонхой. СССР-эй МВД-гэй дэргэдэ хэдэн олон дээдэ ба тусхай дунда һуралсалай һургуулинууд нээгдэжэ, хэдэн мянгаад хүбүүд, басагад эндэ һурана. Тэдэнэрые һургаха, хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри эрид һайжараа. Һургуулинуудай, училищинуудай курсантнууд СССР-эй, КПСС-эй түүхэ, политэкономи, научна коммунизм, философи, мүрдэлгын, гражданска кодекс, криминалистика ,судебнэ медицинэ гэхэ мэтэ олон предмедүүдые шудална. Мүнөө үеын фотолаборатори, криминалистикын кабинедүүд, болбосон тухэлтэй хамтын байра, спортын зал эндэ бии. Физическэ культурада, илангаяа самбо барилдаанда, мэргэн буудалгада ехэхэн анхарал хандуулагдана. Юуб гэхэдэ, спорт бодото ажал хүдэлмэридэнь шухала хэрэгтэй болодог байна бшуу.

СССР-эй дотоодын хэрэгүүдэй министерствын һургуулинуудта, училищинуудта һуража байха үедөө курсантнууд гүрэнэй дүүрэн тэдхэмжэ дээрэ байдаг. Һарадаа 40 түхэригэй хэмжээнэй стипенди тэдэнэртэ түлэгдэнэ. Түлөөһэгүй хубсаһаар, хамтын байраар, эдеэ хоолоор хангагдана. Оролтын шалгалта үгэхын тулада һуралсалай газарта хүрэтэр түлөөһэгүйгөөр ябажа хүрэдэг. Курс бүхэнние дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр СССР-эй нэгэ захаһаа нүгөө заха хүрэтэр түлөөһэгүйгөөр ябаха эрхэтэйгээр жэлдээ нэгэ дахин һарын каникулярна амаралта үгтэдэг.

Буряадай АССР-эй дотоодын хэрэгүүдэй министерство өөрынгөө кандидадуудые СССР-эй МВД-гэй һуралсалай бүхы газарнуудта эльгээдэг.

Омскын милициин дээдэ һургуули Сибирь болон Алас-Дурна зүгтэ хүдэлхөөр эльгээгдэдэг уголовно мүрдэлгын хүдэлмэрилэгшэдые, Волгоградай мүрдэлгын дээдэ һургуули мүрдэгшэдые, эксперт-криминалистнуудые, Горькиин милициин дээдэ һургуули БХСС-эй хүдэлмэрилэгшэдые, МВД-гэй Рязаниин дээдэ һургуули, Ленинградай политическэ дээдэ һургуули ажалай — заһан заларуулгын эмхи зургаануудта хүдэлхэ офицернүүдые, Новосибирскын командна дээдэ училищи мүн лэ офицернүүдые һургажа гаргадаг байха юм. Дунда һургуули дүүргэһэн, сэрэгэй уялгата албанда ябаһан 30 хүрэтэр наһатай эрэшүүл абтана. Омскын милициин дээдэ һургуулида, Ленинградай политическэ дээдэ училищида, Новосибирскын командна дээдэ училищида армида алба хээгүйшье хүнүүд абтажа болохо.

Дээрэ дурсагдаһан бүхы эдэ һургуулинуудта һураха болзорынь 4 жэл юм. Эдэ һургуулинуудые дүүргэгшэдтэ милициин лейтенант гү, али дотоодын албанай лейтенант гэһэн нэрэ зэргэ олгогдожо, юридическэ дээдэ эрдэмтэй болоһон тухай диплом барюулагдана. Ород хэлэ, литературaар (сочинени болон сээжээр), СССР-эй түүхээр (сээжээр), хари хэлээр шалгалта августын нэгэнһээ эхилдэг. Дээдэ һургуулинуудта, училищинуудта орохо хэрэгтэй документнүүдые 1976 оной апрелиин 25 болотор эльгээхэ шухала.

Тэрээнһээ гадна, Буряадай АССР-эй дотоодын хэрэгүүдэй министерство СССР-эй МВД-гэй тусхай дунда һургуулинуудта хүнүүдые эльгээдэг.

Хабаровскын милициин тусхай дунда һургуули Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй дотоодын хэрэгүүдэй органуудта хүдэлхэ кадрнуудые бэлдэжэ гаргана. Энэ һургуули уголовно мүрдэлгын, БХСС-эй хүдэлмэрилэгшэдые, мүрдэгшэдые, Саратовай милициин тусхай дунда һургуули ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэдые, Елабугай милициин тусхай дунда һургуули уголовно мүрдэлгын хүдэлмэрилэгшэдые, Новосибирскын тусхай дунда һургуули БХСС-эй хүдэлмэрилэгшэдые, Владимирска, Барнаулай, Уфагай тусхай дунда һургуулинууд ажалай—заһан заларуулгын эмхи зургаануудта хүдэлхэ офицернүүдые һургадаг. Энэ һургуулинуудта һураха болзор — 2 жэл.

Хабаровскын, Елабугай, Новосибирскын, Барнаулай, Уфагай, Владимирай дунда һургуулинуудта орохын тулада ород хэлэ, литературaар (сочинени), СССР-эй түүхээр, Саратовай һургуулида, Эрхүүгэй ПТУ-да орохын тула ород хэлэ, литературaар (сочинени), математикаар (сээжээр) шалгалта баридаг. Шалгалта эдэ һургуулинуудта сентябриин 1-һээ эхилдэг. Документнүүдээ июниин 25 болотор эльгээхэ хэрэгтэй.

Дээрэ дурсагдаһан дээдэ болон тусхай дунда һургуулинуудта һураха дуратайшуул «Улаан-Үдэ хото, Димитровой нэрэмжэтэ үйлсэ, 2-дохи «А» байшан» гэһэн адресаар Буряадай АССР-эй МВД-гэй кадрнуудай таһагта хандахадань болоно. Үйлэдбэриин, комсомолой (партийна) характеристикэ, һуралсалда эльгээхэ тухай ажалладаг газарайнгаа коллективэй хамтын суглаанай протоколой буулгабари, ВЛКСМ-эй райкомой этигэмжэлхэ саарһа, һургуули дүүргэһэн тухай документ, автобиографи, 3 х 4 сантиметрэй хэмжээнэй фото-зурагаа, сэрэгэй, комсомолой (партийна) биледүүдээ, гэрлэһэн тухай үнэмшэлгээ абаад ерэхэ хэрэгтэй.

Э. РОМАНОВ.
БурАССР-эй МВД-гэй хүдэлмэрилэгшэ.

УНШАГТЫ, һонирхохол байхат

МИНДАҺАН ДЭЭРЭ БЭШЭГДЭҺЭН ЛЕНИНИАНА

КПСС-эй XXV съездэдэ зорюулжа, «Мелодия» гэдэг фирмын миндаһан дээрэ буулган бэшэдэг бүхэсоюзна студи «Поэтическэ лениниана» гэһэн альбом гаргаба. Ю. Прокушевой бэлдэһэн уран зохёолой—хүгжэмтэ найруулга хадаа өөрсэ янзын суглуулбари болоно. Агуухэ вождь тухай бүхы үеын поэдүүдэй бэшэһэн эгээл эрхим зохёолнууд тэрэнэй бүридэлдэ ороһон байна. Миндаһан дээрэ бэшэгдэһэн зүйлнүүд гурбан бүлэг болгогдожо хубаагданхай. «Зүрхэнэй уряа» гэжэ нэгэ бүлэгтэнь В. И. Ленинэй үеын уран бэлигтэнэй — Маяковскиин, Блогой, Есенинэй зохёолнууд бэшэгдэнхэй. Манай үеын поэдүүдэй шүлэгүүд «Ленин тухай бодол» гэһэн миндаһан дээрэ бүридүүлэгдэнхэй. Исаковскиин, Смеляковой, Гамзатовай, Межировэй ба бусадай шүлэгүүд эндэ ханхинана. Гадаадын авторнуудай уран шүлэгүүд суглуулбариин гурбадахи хубида ороно. Ленин тухай шүлэгүүдые А. Консовский уран гоёор уншана.

Уран зохёолой найруулгые М. Сарычева гүйсэдхэнэ. В. И. Ленин, Н. К. Крупская гэгшэдэй түрэлхидтөө эльгээһэн бэшэгүүд тус найруулгада ороһой.

«Ленин тухай, Эхэ орон тухай, парти тухай шүлэгүүд» гэжэ миндаһан дээрэ бэшэлгэдэ элитэ мэдээжэ совет поэдүүд зохёолнуудаа уншана.

УЛАД ЗОНОЙ АША ТУҺАДА

ПЯТИГОРСК — Ставрополиин ехэ курортын хото мүн. Хүн зоной элүүрые хамгаалхын үшөө нэгэ ордон эндэ баригдаа. Эндэ Машук хадын бооридо, «Дон» гэжэ санаториин хоёрдохи ээлжэнэй барилга дүүргэгдээ. Ростовско областиин Егорлыкска районой колхозууд тэрэнэй эзэд юм. Түсэбһөө гадуур ороһон олзо оршын мүнгөөр элүүржүүлгын энэ байшан баригданхай.

Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлдэ колхозуудай 30 гаран санатори, 80 санатори-һэргылэмжын газар баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа гэжэ хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай профсоюзай ЦК-гай түлөөлэгшэ ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэбэ. Гансал нёдондо жэл Ессентукида «Нива», Черниговскэ областьдо «Лысуха», Крымэй урда бэеэдэ «Полтава» гэжэ санаторинууд баригдаһан байна.

Колхознигуудай социальна страхованиин түбэй союзна жасаһаа элүүржүүлгын байшангуудай барилгада мүнгэн һомологдоо. Колхознигуудай бүхэсоюзна III съездын шиидхэбэреэр иимэ жаса бии болгогдоо һэн.

Санаторидо аргалуулха путевкын түлбэри колхознигуудай социальна страхованиин түбэй союзна жасаһаа түлэгдэдэг юм. 1970 онойхиһоо гурба дахин олон хүн энэ жэлдэ иимэ путевко абаһан байна. 1976 ондо колхознигуудай санаторно-курортно аргаламжада, амаралтада 90 миллион шахуу түхэриг һомологдохо юм.

КАРАКУМАЙ КАҺАЛ

ХЭРБЭЭ Туркмениин ССР-эй карта харабалтнай наринхан сэнхир зурлаа һуунагтаха. Энэмнай Каракумай канал гээшэ. Тэрэ Туркменистанай урда хубиие зубшана. 60-аад онуудта тэрэ баригдажа. республикын экономико, ажабайдал хубилгаһан байха юм. Жэшээнь, һүүлэй 15 жэл соо гансал хүдөө ажахыда ургаса гурба дахин дээшэлээ. Каракумай канал 300 мянга гаран гектар талмайе хүдөө ажахын эдлүүриин газар болгоһон байна. Саашадаа Туркмениин баруун-урда хубида үшөө 1 мянган гектар газар элдүүрилэгдэхээр багсаамжалагдана. Гэбэшье Каракумай канал уһаар хангалгын асуудалые сүм шиидхэжэ шадахагүй.

(ТАСС-АПН).

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 2-54-54, приёмная—2-54 93, зам. редактора — 2-68 08, зам. редактора — 2-62 62, отв. секретаря — 2-50 52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, пропаганды и агитации — 2-56 23, промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-67-81, информации — 2-34-05, общественная приёмная — 2-56-62, машинное бюро — 2-57 63, корректорская — 2 35 95 фотолаборатория — 2-33-61.

Хилын сааһанаа
телефон телеграф радио

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

Кубын Коммунис партиин I съездын хүдэлмэреэ дүүргэһэн тухай мэдээсэлнүүдые социалис оронуудай газетэнүүд үргэнөөр толилно. Кубын революциин мүнөө үеын хүгжэлтын гол шэглэлые съезд тодорхойлһон, Кубын КП-гэй гадаадын политикада СССР-тэй харилсаа холбоон гол һуури эзэлнэ гэжэ баталһан байна гээд тэмдэглэгдэнэ. Бүрин эрхэтэ гэшүүниинь байһан хадаа социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай жагсаалые улам бэхижүүлхын тула Куба саашадаашье ехэ юумэ хэхэ байна.

Кубын коммунистнуудай хуралдаанай баталан абаһан документнүүд социализм байгуулгын, Кубын революциин түйлалтануудые бэхижүүлгын хэрэгтэ Кубын Коммунис партиин саашанхи амжалтатай хүдэлмэриин харгы зам хараалха байна гээд Болгариин «Работническо дело» газетэ тэмдэглэнэ.

Кубын коммунистнууд марксизм-ленинизмын һургаалые хүтэлбэри болгон, дэлхэйн бүмбэрсэгэй баруун хубидахи эрхэ сүлөөтэй түрүүшын газар дээрэ шэнэ общество байгуулгада ехэ амжалта туйлахые шармайн оролдохо байна гээд Чехословакиин «Руде право» газетэ бэшэнэ. Эдэ амжалтанууд Кубада социализм байгуулгын аша туһада, Латинай Америкэ ба бүхы дэлхэй дээрэхи революционно хүдэлөөнэй аша туһада харюусана.

Империалис хүсэн түгэс гүрэнтэй хүршэ байһан багахан орондо хэгдэһэн революциин амжалтанууд мүнөө үедэ социализмын хүсэнэй улам урган ехэ болоһые элирхэйлэн батална. Энэнь социалис оронуудай, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын бодото үрэ дүн болоно гэжэ «Жиче Варшавы» газетэ тэмдэглэнэ.

КПСС-эй XXV съездэдэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» гэһэн проектые Болгариин «Поглед» журнал шэнжэлхэдээ, иигэжэ бэшэнэ: «Партиин ленинскэ генеральна хараа шугамда, мүнөө үеын экономическа политикын гол ёһонуудай гуримуудта үндэһэлһэн энэ документ соо Советскэ Союзые саашадань хүгжөөхэ үргэн ехэ программа табигдана. Энэнь совет арадай байдалай үндэһэн аша туһада харюусана».

ДРВ-гэй табадахи зарлалай Национальна суглаанай хоёрдохи сессиин хүдэлмэреэ Ханойдо эхилһэн тухайнь Вьетнамай «Нян зан» газетэ мэдээсэнэ. Эхэ оронoо эбэй ёһоор нэгэдүүлхэ асуудалнуудаар Политическэ зүбшэлэлгын конференциин дүнгүүд тухай Национальна суглаанай саг үргэлжын комитедэй элидхэлые, 1976 оной гүрэнэй түсэб тухай, 1976 оной гүрэнэй бюджедэй проект тухай правительствын элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэхэ байна.

Бейрудһээ абтаһан мэдээсэлнүүдые гадаадын газетэнүүд толилходоо, Ливандахи шахардуу байдал һуларуулагдаагүй, ниислэл хотодохи байдал түгшүүрилтэй байһаар гэжэ гол анхаралаа хандуулна.

Энэ жэлдэ капиталис оронуудай экономикодо ехэ түбэг бэрхэшээлнүүдэй ушарһан тухай хөөрэһэн материалнууд үргэнөөр толилогдоно.

(ТАСС).

ГАВАНА

УРУГВАЙН КОМПАРТИИН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Һүүлэй үедэ Уругвайда оронoй демократическа ба патриотическа хүсэнүүдтэ эсэргүү, нэн түрүүн Уругвайн Компартида, Уругвайн коммунис залуушуулай холбоондо эсэргүү харата ябуулганууд, хашалта харшалалтанууд улам бүри үргэдхэгдэжэ байна гээд КПУ-гай эндэ тараагдаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Октябрь һарын һүүл багһаа мүнөө хүрэтэр 500 гаран хүниие харшалан хашажа, барижа тушаагаад, заримыень хайра гамгүйгөөр хэһээһэн, нүгөөдыень оронһоо сүлэһэн байна. Уругвайн хэдэн мянгаад патриот, эдэнэй дунда депутадууд байһан Х. Перес, В. Турянский, А. Альтесор ба профсоюзай бусад элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад шорон түрмэнүүдтэ хаагдаа гээд энэ документ соо хэлэгдэнэ.

Хашалта харшалалтануудай хэды үргэдэжэ байгаашье һаань, хархис этэгээдүүдтэ эсэргүү тэмсэл орон дотор улам үргэдэжэ байнхай.

Энэнь Уругвайда патриотическа фронт эмхидхэхэ арга олгохо байна гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

БУЭНОС-АЙРЕС

ҺҮЙДХЭЛТЭ ЯБУУЛГАНЬ БУРУУ ҺҮРЭБЭ

ТАСС

Аргентинын агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй хархис үзэлтэй бүлэг офицернүүдэй правительствада зүрюу харша ябуулгануудые хэхэ гэһэн һэдэлгэнь буруу һүрэбэ. Эдэнэр засагаархидта бэеэ тушааха баатай болоһон байна. Үймөө гаргаһан офицернүүд баригдажа тушаагдаа. Эдэнэр сэрэгэй трибуналаар сүүдлэгдэхэ юм гээд Аргентинын агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй эндэ толилогдоһон коммюнике соо мэдээсэгдэнэ.

Агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй хархис үзэлтэй бүлэг офицернүүд декабриин 18-да үймөө татажа, ниислэл хотын аэропорт, хэдэн авиабаза болон радиостанциие булимтаран эзэмдэһэн байгаа гээд мэдээсэгдээ һэн. Президент Мария Эстела Мартинес де Пероной правительствые тушаалһаа бууха гэһэн эрилтэ үймөөшэд табижа, засагаа гартаа абаад, шэнэ правительство толгойлхыень хуурай газарай сэрэгүүдэй командалагша генерал Виделые уряалһан байна. Генерал Видела энэ дурадхалыень дүүргэхэеэ арсаа. Оронoй сэрэгэй нэгэшье часть үймөөшэдые дэмжэбэгүй.

НЬЮ-ЙОРК

ООН-ой АЮУЛГҮЙН СОВЕДТЭ

ТАСС

ООН-ой Уставай ба колониальна оронуудта, арадуудта бэеэ дааһан байдал олгохо тухай декларациин гол ёһонуудтай тааралдуулан, өөһэдөө өөһэдыгөө тодорхойлхо, бэеэ дааһан байдалтай болохо эрхыень Зүүн Тиморой арад зондо олгохо шухала гээд ООН-ой Аюулгүйн Совет батални. Индонезиин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй Зүүн Тиморто хархис бүдүүлигээр добтолһонтойнь дашарамдуулан, һанаата боложо байһанаа мэдүүлһэн тогтоол Аюулгүйн Совет абаа. Дэлхэйн энэ райондохи байдал түгшүүрилтэй боложо байна гээд энээн дотор хэлэгдэнэ.

Энэ газар дээрэһээ бүхы сэрэгүүдээ дары гаргахыень Аюулгүйн Совет Индонезиин правительствые уряалаад, колони байһан оронуудые болюулхын тула ООН-ой бүхы шиидхэбэринүүдые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ тухай бүхы гүрэнүүдтэ хандаһан байна.

Аюулгүйн Соведэй баталан абаһан тогтоолые бэелүүлхэ талаар бүхы талануудай юу хэжэ байһыень шалгахын тула тусхай түлөөлэгшэеэ Зүүн Тиморто дары эльгээхыень Аюулгүйн Совет ООН-ой Генеральна секретарьта дурадхаа.

СССР-эй түлөөлэгшэ Я. А. Малик Аюулгүйн Соведэй заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, өөһэдыгөө тодорхойлхо эрхэ колониальна оронуудай арадуудта олгохо тухай асуудалаар Советскэ Союзай баримталдаг залан сэхэ хараа бодолые элирхэйлэн харуулһан байна. Колониальна оронуудта, арадуудта эрхэ сүлөө, бэеэ дааһан байдал олгохо тухай декларациин гол ёһонуудые наринаар бэелүүлхэ шухала гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Эгээл иимэһээ Зүүн Тиморой хэрэгтэ газаа талаһаа хамааралсалгые Советскэ Союз эрид буруушаана гэжэ мэдүүлбэ.

ВЬЕНТЬЯН

П. СИПАСЕДЭЙ МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Таиланд Лаос хоёрой хоорондохи хилын хаагдаһантай дашарамдуулан, Лаосой Арадай Демократическа Республикын премьер-министрэй орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр Пхун Сипасет мэдүүлгэ хэбэ. Хилэ хааһан, Таиланд ба Лаосой хоорондохи худалдаа наймаанай заншалта харилсаа холбоое болюулһан, Таиландын газар дээгүүр Лаосто эд бараа зөөлгые хориһон ушар имагтал Лаосой бэшэ, харин Таиландын хилэ шадарай районуудай хүн зоной байдалда түбэг бэрхэшээл ушаруулна гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Энэ асуудалые гуримшуулан шиидхэхын тула Таиландын талатай хөөрэлдөөнүүдые хэхэ гэжэ ЛНДР-эй правительство нэгэнтэ бэшэ дурадхаһан байгаа. Манай политика хуушаараа үлэнэ гэжэ министр мэдүүлбэ. Амгалан гуримаар зэргэ оршохо гол ёһонуудаар Таиландтай хани ёһоной харилсаагаа хүгжөөн бэхижүүлхые оролдоно. Таиландын правительство таарамжатай һайн хүсэл бодолые хүтэлбэри болгон, хилээ нээхэ гээд этигэн найдажа байһанаа П. Сипасет мэдүүлээ.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 14.10 — «Миллионуудай ленинскэ университет». 14.40—«Последнее лето детства» (2-дохи сери, үнгэтэ). 15.45 — «Һүхэдэй шарай» (үнгэтэ). 16.30 — «Дэлхэйн арадуудай уран бэлиг» (үнгэтэ). 17.00 — «Хүгжэмтэ абонемент». «Залуу дуушад». 17.45 — «Литературна уншалга». Н. Некрасов. «Ород эхэнэрнүүд». 18.20 — «Спортлотогой» тираж (үнгэтэ). 18.30 — «Время». 19.00 — 19.10 — Забһарлалга. 19.10 — «Последнее лето детства», телевизионно фильм (2-дохи сери, үнгэтэ). 20.20 — «Миллионуудай ленинскэ университет». «Хүгжэнги социалис общество байгуулга ба партиин үүргын саашадаа дээшэлэлгэ».

Улаан-Үдэ. 20.50 — «Съездһээ съезд хүрэтэр». «Шинии түйлалтанууд, табан жэл!» (буряадаар).

«Орбита». 21.15 — «Хүгжэмтэ абонемент». Залуу дуушад». 22.05 — «Литературна уншалга». Н. Некрасов. «Ород эхэнэрнүүд» (үнгэтэ). 22.40—«Дэлхэйн арадуудай уран бэлиг» (үнгэтэ). 23.10 — «Спортлотогой» тираж (үнгэтэ). 23.20—23.30 — Забһарлалга. 23.30 В. А. Моцарт «№ 40 симфони» (үнгэтэ). 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 20.05 — Үхибүүдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 20.30 — «Социалис оронуудаар» (буряадаар).

«Орбита». 20.50—Г. Чохели дуулаха. 21.00 — Шэнэ һонин.

САҺАН УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай нэгэ бүрхэжэ, нэгэ сэлмэжэ байха, зарим газарта багаханаар саһан орохо, бордоһолхо. 11—16 градус хүйтэн болохо. Хойто аймагуудта 16—21, Байгалай урда эрьеэр 6—11, Улаан-Үдэдэ һүниндөө 24—26, үдэртөө 14—16 градус хүйтэн болохо.

Декабриин 26—27-до нэгэ бүрхэжэ, нэгэ сэлмэжэ байха, зарим нютагуудта багаханаар саһан орохо, бордоһолхо. Баруун тээһээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Һүниндөө 25—30, үдэртөө 13—18, хойто аймагуудта һүниндөө 30—35, үдэртөө 18—23, Байгалай урда эрьеэр һүниндөө 15—20, үдэртөө 5—10 градус хүйтэн болохоор хүлеэгдэнэ.

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-00774. Заказ № 01596.